МЕҲНАТГА ШОН-ШАРАФЛАР!

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НОЯБРЬ (1982) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

• МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИ КЕНГ ОММАЛАШСИН

• ЮКСАК УЮШҚОҚЛИК ВА ҚАТЪИЙ ИНТИЗОМ—ЮТУҚЛАР ОМИЛИ

• КЕЧАГИ РЕКОРД БУГУН НОРМА БЎЛИБ ҚОЛМОҚДА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 7 (7997). 11 январь, 1983 йил • СЕШАНБА • Баҳоси 3 тийин.

СМЕНАДА БИР ЯРИМ ҲИССАДАН

МОСКВА халқ хўжалиги барча тармоқлари илғор коллективлари хўжасизликка, ишлаб чиқариш ва давлат интизомини бузишларга қарши курашни кучайтиришга, меҳнатни ташкил этишни яхшилашга қаратилган юриш бошладилар. Москваликларнинг «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» шиори остидаги бу ташаббусларини заводимизнинг ҳар бир ишчиси қўллаб-қувватламоқда. Айниқса, ҳар борада илғорлик намуналарини кўрсатаётган бригада коллективлари бу ташаббусни биринчилар қатори маъқуллаб, амалга ошириладиган конкрет тадбирларни белгилаб олдилар.

Корхонада олтита комсомол-ёшлар коллективи мавжуд. Улар бу ташаббус изидан бориб, социалистик мусобақада мунтазам илғорлар сафидан ўрин олмоқдалар. А. Третьяков, Е. Цикало бошлиқ бригадалар меҳнатни ташкил этишни янада яхшилаш орқали смена топшириқларини камида 120 процентдан бажаришга сўз бердилар.

Айни пайтда корхонада икки юздан зиёд ишчи графикдан бир ой илгарилаб меҳнат қиляпти. Улар тежамли ишлаш, вақтдан унумли фойдаланиш борасида ўз тажрибаларини ўртоқлашмоқдалар. Москваликлар ташаббусини маъқуллаб, бошқа ҳамкасбларини ҳам бу ҳаракатга қўшилишга даъват этмоқдалар. Бу эса келгуси умумий кўрсаткичларимиз янада салмоқли бўлишини таъминлайди.

Г. ИБРОҲИМОВА,
Ангрен резинотехника заводининг ишчиси.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг (Прага, 1983 йил 4—5 январь) якунларини кўриб чиқиб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов бошчилигидаги Совет делегациясининг фаолиятини тўла-тўкис маъқуллайдилар.

Сиёсий маслаҳат комитетининг Прага кенгаши катта халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлди. Қарор топган анъанага мувофиқ иттифоқчи социалистик давлатларнинг олий раҳбарлари Европадаги ва умуман дунёдаги ҳозирги вазиятни биргаликда таҳлил этдилар, уруш хавфига қарши, кескинликни юмшатишни сақлаб қолиш ва чуқурлаштириш, халқаро ҳамкорликни ривожлантириш учун курашда қардош мамлакатларнинг бундан буёнги келишиб олиб қиладиган ҳаракатларини белгиладилар.

Агрессив империалист доираларнинг, аввало АҚШдаги мана шундай доираларнинг дунёда вужудга келган стратегик мувозанатни бузишга, ўзлари учун ҳарбий устунликни таъминлаб олиб, шу тариқа дунёдаги воқеаларнинг боришини ўз иродасига бўйсундириш учун қилаётган тўхтовсиз ҳаракатлари натижасида дунёдаги аҳвол анча кескинлашиб қолди.

Улар авж олдираётган қуролланиш — ядровий ва оддий қуролланиш пойгасининг янги даври дунёда яна ҳам хатарли беқарорликка олиб бориши ҳамда бошқа мамлакатлар ва умуман инсоният олдида турган энг зарур иқтисодий ва социал проблемаларнинг ҳал этилишини жиддий равишда чигаллаштириши мумкин.

СССР, иттифоқчи социалистик давлатлар империализмнинг мана шу милитаристлик йўлига ўзларининг тинчлик, халқаро хавфсизлик ва кескинликни юмшатишга қаратилган изчил йўлини қарама-қарши қўймоқдалар. Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар янги, 1983 йил солномасини ер юзидаги сиёсий иқлимни соғломлаштириш манфаатлари йўлида кенг кўламда ҳаракат қилиш билан бошладилар. Прагада қабул этилган Сиёсий декларацияда улар ядровий фалокатга тойиб кетишнинг олдини оладиган реал ташаббусни ўртага қўйдилар.

Социалистик мамлакатларнинг иккала ҳарбий-сиёсий гуруҳ—Варшава Шартномасида ва НАТОда қатнашувчи давлатлар ўртасида ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинч муносабатларни қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги янги таклифи алоҳида аҳамиятга эгадир. Аввало мана шу катта тинчлик ташаббуси қайси давлатларга қаратилган бўлса, уларнинг бу ташаббусга зўр эътибор билан қарашлари муҳимдир.

Воқеаларнинг ҳозирги хатарли ривожланишини тўхтатиш, уларни соғлом изга буриб юбориш, ўзаро ишончни мустаҳкамлаш, қурол-яроғларни, айниқса ядро қуролини чеклаш ва қисқартириш вазифаларини бирин-кетин ҳал этиш учун амалий имконият очилмоқда.

Европада ракета-ядро қуроли кўпайтирилишининг олдини олиш имконияти рўёбга чиқарилиши ёки чиқарилмаслиги, қитъа, қолаверса бутун дунё халқлари бошида пайдо бўлган хавф-хатар камайтирилиши ёки, аксинча, кескин кучайтирилиши ҳозир АҚШга ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларига боғлиқ бўлиб турибди.

Совет Иттифоқи халқаро ишларда ақл-идрок тантана қилиши учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилмоқда. У бундан буён ҳам бошқа социал системадаги давлатлар билан тинч-тотув яшашдан иборат ленинча сиёсатни изчиллик билан ўтказаверади, социализм ва тинчлик душманларининг кирдикорларига нисбатан сергак бўлиб туради, мамлакатнинг хавфсизлигини таъминлаш учун зарур чораларни кўраберади.

Сиёсий маслаҳат комитетининг кенгаши шуни кўрсатдики, ҳозирги шароитда социалистик давлатларнинг ҳар томонлама ҳамкорлиги, уларнинг жаҳон майдонидаги умумий мақсадлари учун биргаликдаги кураши, социалистик, коммунистик қурилиш тажрибасини баҳам кўриши, экономика, фан ва техника соҳасидаги кучларни кооперациялаши роли ортиб бормоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси умуман социалистик ҳамдўстликнинг кучига-куч қўшади, унинг ҳамма қатнашчилари олдида турган бунёдкорлик вазифаларини ҳал этишга ёрдам беради.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети қардош мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик иши ҳамиша партия билан Совет давлатининг халқаро сиёсатида алоҳида, устун ўринни олиб келганлигини ва шундай ўринни олаверишини таъкидлаш зарур, деб ҳисоблайдилар.

● ЎЗБЕКИСТОН ССР мебель ва ёғочсозлик саноатининг тажриба техника заводида кўплаб беш йиллик илғорлари меҳнат қилишмоқда. Тажрибали токарь Александр Ильназаров шундайлардан биридир. Бу мусобақа пешқадами смена топшириқларини мунтазам 1,5 ҳиссага еткизиб бажаряпти. Суратда: А. Ильназаров.

⊙ ⊙

● Василий ЦЕНАЙКИН 32 йилдан бери «Ташкентгеология» бирлашмасининг Чотқолдаги кон-қидирув экспедициясида меҳнат қилади. Ветеран ўтган вақт ичида ўнлаб қобилиятли бурғуловчи мастерлар тайёрлади. Айни пайтда ҳам бир қатор ёшларга мураббийлик қилиб бой тажрибасини ўргатмоқда. Муҳими у ҳамон ишлаб чиқаришда ўз шогирдларига намуна бўляпти.

Суратда: В. Ценайкин бурғулаш станоги ёнида.

⊙ ⊙

● ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Энгельс номли колхоз механизаторлари кўкламги дала ишларига ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. 18 та чопиқ трактори, 18 та сеялка, 18 та культиватор ремонтдан чиқариб қўйилди. Суратда: колхоз бош инженери М. Қодиров (ўртада) слесарь П. Мирзабеков билан механизатор Ж. Эргашевлар ремонт қилган тракторни кўздан кечирмоқда.

В. Портнов ва **А. Мальцев** фотолари.

СЎЗ — МАЖБУРИЯТНИ БАЖАРГАНЛАРГА

ВАЪДАМНИНГ УСТИДАН ЧИҚДИМ

● КОЛХОЗИМИЗ чорвадорлари юбилей йилида КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорлари асосида меҳнат қилиб, Озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшдилар. Йил давомида пландаги 1860 тонна ўрнига 2114,8 тонна сут, 159 тонна ўрнига 199,5 тонна гўшт етиштирилди. Ҳар бош сигирдан 4342 килограммдан сут соғиб олинди. Гўштга топширилган қорамолларнинг ўртача тирик вазни 478 килограммни ташкил этди.

Чорвадорларимиз қўлга киритган бу ютуқларда менинг ҳам озми-кўпми ҳиссам борлигидан фахрланаман. Боқимимдаги юз бош сигирнинг ҳар биридан 5508 килограммдан сут соғиб олдим. Мусобақадош ҳамкасбларимдан Волида Мусаева ҳар бир сигирдан 5471 килограмм, Қутби Файзиева 5295 килограммдан сут соғиб олишди.

Колхозимиз чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорларига жавобан ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилида ютуқларни янада мустаҳкамлашга қатъий қарор қилдилар.

М. ИСОҚОВА,
Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхози сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

МЕҲНАТ АҲЛИ ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

10 январда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида аҳоли турмуш маданиятини ошириш масалалари билан шуғулланувчи республика кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Партия Марказий Комитетининг 1982 йилги май ва ноябрь Пленумлари қарорлари асосида республика, шаҳар ва қишлоқлари меҳнаткашларининг турмуш шароитини янада яхшилаш билан боғлиқ муҳим вазифалар муҳокама қилинди.

Мажлис иштирокчилари Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри А. А. Уркинбоевнинг қишлоқ аҳолисига коммунал хизмат кўрсатиш аҳволи ва уни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги ахборотини тингладилар. Коммунал хизмат қишлоқ жойларда янги тармоқ ҳисобланади. Муҳокама давомида қайд этиб ўтилганидек, КПСС Марказий Комитети май Пленумининг, шунингдек, аҳоли турмуш маданиятини ошириш республика кенгашининг қарорларига мувофиқ кейинги вақтларда республика колхоз ва совхозларида инженерлик тармоқлари ва иншоотларини, уй-жой фондини, социал ва маданий-маиший объектларни, капитал ва жорий ремонт қилиш ишларини такомиллаштириш кучайтирилди.

Шу билан бирга қишлоқ хўжалик министрлигининг коммунал хизмати бўлинмалари водопровод, иситиш ва канализация тармоқларини, уй-жой биноларини, мактабгача болалар муассасаларини, мактаблар ва бошқа объектларни ремонт қилиш ишлари ҳажмини анчагина кўпайтиришлари мумкин эди. Кенгаш қабул қилган тавсияларда, жумладан қишлоқ коммунал хизматини планли тартибда ва марказлаштирилган ҳолда трубалар, насос ва станок ускуналари билан, махсус автомобиль транспорти, лак-бўёқ, бинокорлик материаллари билан таъминлаш кўзда тутилди.

Мажлисда уй-жой фондининг қандай сақланаётганлиги хусусида Тошкент шаҳар Собир Раҳимов район ижроия комитетининг фаолияти тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Район ижроия комитети раиси М. З. Зуфаров шу тўғрида ахборот берди. Собир Раҳимов районида Москва шаҳар Жданов район ижроия комитетининг тажрибаси асосида уй-жой фонди жамоатчилик кўригидан ўтказилди, жамоатчилик асосида ремонт бригадалари тузилмоқда. Уй-жой биноларини ва микрорайонларни намунали ҳолда сақлаш учун социалистик мусобақа авж олдирилди. Район саноат корхоналари ва ташкилотларининг планли равишда жорий ва капитал ремонт қилиш учун уй-жой биноларини ва жамоат биноларини оталиққа олиши ташкил этилмоқда.

Айни вақтда районда уй-жой фондини сақлашда жиддий камчиликлар ва нуқсонлар ҳам борлиги мажлисда қайд этиб ўтилди. Баъзи ремонт-бинокорлик ташкилотлари уй-жой, маданий-маиший ва жамоат биноларини жорий ва капитал ремонт қилиш планларини ўз вақтида ва сифатли бажармаяптилар, ремонт ишлари чўзиб юборилмоқда. Район ижроия комитети районда идораларга қарашли уйларнинг яхши сақланиши учун зарур чораларни кўрмаётган корхона ва ташкилотларга нисбатан етарли даражада талабчанлик қилмаяпти. Кенгаш уй-жой биноларини жамоатчилик муҳофазасига топшириш, кўнгилли ремонт дружиналари тузиш, уй-жой биноларини, ҳовли территорияларини намунали ҳолда сақлаш учун ва юксак турмуш маданияти учун социалистик мусобақани авж олдириш борасида Москва шаҳар Жданов райони ижроия комитети тажрибасини оммалаштириш юзасидан янада кенг ва собитқадам иш олиб боришни тавсия қилди. Райондаги ремонт-эксплуатация хизматини, биринчи навбатда авария-диспетчерлик хизматини қатъиян яхшилаш, уй-жой фондининг сақланиши учун барча идоралар ва ташкилотларнинг масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йилги ноябрь Пленуми қарорлари асосида қишлоқда турмуш маданиятини ошириш соҳасида Тошкент областидаги Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмасининг ролини янада кучайтириш тўғрисида шу бирлашма директори Ж. Х. Хоназаров мажлисда ахборот берди. Муҳокама давомида агросаноат бирлашмасининг партия ташкилоти ва раҳбарлари қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини планли равишда ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётганликлари, ишчилар ва хизматчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларини собитқадамлик билан ҳал қилаётганликлари, янги социал ва маданий-маиший объектлар қураётганликлари, спорт-соғломлаштириш комплекси барпо этаётганликлари қайд этилди. Халқобод посёлкасининг планли равишда пухта ўйлаб қайта қурилаётганлиги бунга яхши мисол бўла олади. Халқобод посёлкаси борган сари шаҳар тусини олмоқда. Бу ерда яшаш учун ғоят қулай шароит яратадиган ва қишлоқ аҳолисининг маънавий талаб-эҳтиёжларига мос келадиган ягона уй-жой ва маданий-маиший комплекс барпо этилмоқда. Бу иш Озиқ-овқат программасини, коллектив олдида турган конкрет вазифаларни муваффақиятли равишда амалга оширишга қаратилган мафкуравий, сиёсий-тарбиявий иш билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борилмоқда.

Республика кенгаши аҳолининг турмуш маданиятини ошириш борасида Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмаси ишини умуман маъқуллаб, қабул қилган тавсияномаларида бу ишни янада такомиллаштиришнинг конкрет йўлларини кўрсатиб ўтди, қишлоқда турмуш маданиятини янада ривожлантириш соҳасида илғор коллективларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиш ва ундан фойдаланишни тавсия этди.

Мажлис ишида Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Шаҳар ва қишлоқларимиз меҳнаткашларининг ишга муносабати, масъулияти ва меҳнат интизоми, унинг самарадорлиги ва сифати, деб таъкидлади ўртоқ Рашидов, уларнинг турмуши қанчалик яхши ташкил этилганига бевосита боғлиқдир. Бугунги кунда меҳнаткашлар турмушини ташкил қилишга комплекс ёндашувни тақозо этади. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов партия Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида буни яна бир марта таъкидлаб, совет кишиси тўғрисида, унинг меҳнат ва турмуш шароитлари ҳақида, уни маънавий камол топтириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш ғоят муҳим программавий йўл-йўриқ эканлигини қайд этиб ўтди.

Аҳолимизнинг катта қисми қишлоқда яшаб меҳнат қилаётганлигини ҳисобга олиб, қишлоқ меҳнаткашларининг турмушини ташкил этиш алоҳида аҳамиятга эгадир. Эндиликда қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш маданиятини ошириш масаласи фақат нормал уй-жой шароитларини вужудга келтириш билан асло чекланиб қолмай, балки социал, ғоявий-сиёсий масала бўлиб қолмоқда. Давлат қишлоқ аҳолисининг турмуш ва маданий шароитларини яхшилаш учун ғоят катта маблағ ажратмоқда. Кейинги ўн йил мобайнида Ўзбекистоннинг қишлоқ жойларида ўн олти миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой, юзлаб мактаблар, клублар, касалхоналар, болалар муассасалари, маиший хизмат уйлари барпо этилди, водопровод ва канализация шохобчалари ёткизилди, бир неча миллион квадрат метр йўл асфальтланди. Буларнинг ҳаммаси бебаҳо умумхалқ бойлиги бўлиб, ундан тўғри ва омилкорлик билан фойдаланиш, уни асраш, яхши сақлаш бизнинг муштарак вазифамиздир. Бунда республикада ташкил этилган қишлоқ ихтисослаштирилган коммунал хизмати муҳим роль ўйнаши керак. Қишлоқ меҳнаткашларига коммунал хизмат даражаси ва сифатини муттасил ошириш партия социал сиёсатининг муҳим таркибий қисми, шаҳар билан қишлоқни яқинлаштириш вазифасининг ҳал этилиши бўлиб, биз ҳаммамиз бу ҳақда ғамхўрлик қилишимиз, умумий куч-ғайрат сарфлашимиз лозим.

Партия Марказий Комитети уй-жой фондини, маданий-маиший, социал ва жамоат биноларини сақлаш борасидаги ҳамма ишларни яхшилаш зарурлигига бизнинг эътиборимизни доимо жалб этиб келмоқда. Уй-жой қурилиши ва ундан фойдаланиш, уни тақсимлаш устидан контролликни кучайтириш, бу муҳим ишдаги камчиликларнинг олдини олиш зарур. Олдиндан планли ремонт ишларини практикага кенгроқ жорий этиш, иссиқликни, электр энергиясини, уй-жой ва коммунал хўжаликни ривожлантиришга ажратиб берилаётган материал ва молия ресурсларини тежаш чораларини амалга ошириш керак. Шаҳарларда ҳам, шунингдек қишлоқларда ҳам уй-жойларни сақлаш, уни ремонт қилиш ишларига жамоатчиликни кенг жалб этиш, уй-жой фондининг сақланиши учун квартира эгаларининг масъулиятини ошириш лозим. Уй-жой биноларини, ҳовли территорияларини намунали сақлаш ҳамда юксак турмуш маданияти учун аҳоли ўртасида социалистик мусобақани авж олдириш зарур.

Агросаноат, комплекслари ташкил этилиши билан қишлоқ жойларда турмуш маданиятини ошириш имкониятлари анча кўпайди. Агросаноат интеграцияси ҳам иқтисодий, ҳам социал жиҳатдан ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Биз меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини оширишда иккита муҳим вазифани ҳал этишимиз — турмуш маданиятининг моддий базасини барпо этишимиз ҳамда мустаҳкамлашимиз ва шу билан бирга ундан тўғри фойдаланишимиз керак. Бу база кишиларнинг маънавий маданиятини, онглилигини, сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини ошириш, уларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш ишига хизмат қилиши лозим.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

МИНУТ ЗОЕ КЕТМАСИН

ХАЛҚИМИЗДА азалдан «Вақтинг кетди — нақдинг кетди» деган ажойиб нақл бор. Бу қанчалик тўғри эканлигини исботлаб ўтиришнинг ўзи ортиқча бўлса керак. Исталган соҳада илғорлик намунасини кўрсатаётган фидойилар иш вақтидан унумли фойдаланиш туфайлигина шундай кўрсаткичларга эришаётганликлари сир эмас. Буни бир неча марта ўз тажрибамизда ҳам синаб кўрганмиз.

Сменамиз кимёгарлари юбилей йилини бир ой илгари зафар билан якунладилар. Пландан ташқари 1600 тонна аммофос тайёрланди. Бир неча минг сўмлик хом ашёлар тежаб қолинди. Жумладан, 65 тоннадан зиёд аммиак иқтисод қилинди. Меҳнат ғалабаларимизнинг асосий омили — йил давомида бир маромда ишлаганимиз бўлди. Графикдан ортда қолиб кейинчалик штурмчиликка берилиш ҳеч қачон иш учун фойда келтирган эмас. Ана шу фактнинг ўзи вақтдан унумли фойдаланиш қанчалик фойдали эканлигини кўрсатиб турибди.

Яқинда Ватанимиз пойтахтининг барча халқ хўжалиги тармоқлари коллективларининг «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» шиори остида бошлаган ташаббуслари жуда вақтида кўтарилган ватанпарварлик ҳаракатидир, деб ҳисоблаймиз. Коллективимизнинг ҳар бир аъзоси шундай фикрда. Ташаббусда меҳнатни ташкил этишни янада яхшилаш, ишлаб чиқариш ва давлат интизомининг бузилишига қарши, ичкиликбозликка, прогулчиликка ҳамда хўжасизликка қарши курашни кучайтириш зарурлиги уқдирилади. Бу ташаббуснинг қанчалик қимматли эканлигини унинг биргина талаби — иш вақтидан унумли фойдаланиш шартининг самараларидангина англаб турибмиз.

Н. БЕЛОВА,
Олмалиқ химия заводининг 2-аммофос цехи смена бошлиғи.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НОЯБРЬ (1982) ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

САМАРАСИ САЛМОҚЛИ

ТОШКЕНТ чинни заводининг сержило буюмлари биргина Иттифоқимиздагина эмас, балки хорижда ҳам катта қизиқиш билан харид қилинмоқда. Кейинги йилларда корхона ижодкорлари тайёрланаётган маҳсулотлар ассортиментини кўпайтириш ҳамда уларнинг сифатини яхшилаш борасида бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. Натижада СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги муносабати билан ўтказилган республика социалистик мусобақасида Тошкент чинни заводи ғолиб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, касаба союзлари республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини олди. Коллективнинг 1982 йилги иш якунлари ҳамда галдаги вазифалари ҳақида завод катта мастери Р. ЗУБАИРОВА мухбиримизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— КОРХОНАМИЗ ютуқлари ҳақида гап кетар экан, — дейди Р. Зубаирова, — аввало ўн биринчи беш йилликнинг асосий меҳнат формаларидан бири бўлмиш меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада усули ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Бу усул меҳнат унумдорлигини ошириш, дастгоҳлардан, иш вақтидан унумли фойдаланиш ҳамда меҳнат интизомини мустаҳкамлашда қўл келади. Яқинда Москва халқ хўжалиги турли тармоқларининг коллективлари бошлаб берган «Шараф ва шуҳрат ҳам меҳнатга яраша!» шиори остидаги ташаббуслари корхонамизда бир овоздан қўллаб-қувватланди.

БАЙРОҚДОР КОЛЛЕКТИВЛАРДА

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, давлат планларининг бажарилмаслигига сабаб бўладиган турли камчиликларни бартараф этишга коллектив тарзда ёндошиш яхши самара беришини фаолиятимиз ҳам кўрсатиб турибди. Ана шу қирралари билан бу ташаббус ҳамда бригада методи ўртасида қандайдир узвийлик бордек туюлади. Чунки, бригаданинг ҳар бир аъзоси умумий кўрсаткичдан манфаатдор бўлиши ҳамда ягона наряд асосида ишлаши коллективнинг ўзида назоратнинг кучайишини ҳамда масъулиятнинг ошишини таъминлайди.

Тошкент чинни заводи коллективи ҳар йили бригада методини кенг ёйишнинг аниқ тадбирларини ишлаб чиқади. Шундан сўнг бу тадбирлар амалга оширилади.

Айни пайтда 754 кишини ўз ичига олган 58 та бригада ягона наряд асосида иш юритмоқда. Илғор коллективлар тажрибаси бу усул юксак иқтисодий самара беришини кўрсатмоқда. Энг муҳими бундай коллектив ишчиларида ҳамкорликдаги меҳнатларининг якуний натижасига қизиқиш ортади. Шунинг учун ҳам ҳар ким иш вақтидан, хом ашёлардан рационал фойдаланишга интилади.

Ўтган йили бригада методини кенг ёйиш ҳамда ғолибларни рағбатлантиришнинг тўғри йўлга қўйилиши туфайли ажойиб муваффақиятларга эришдик. Муҳими қатор участка ва бригадаларда камчилик билан кўп ҳажмдаги ишларни бажариш мумкин бўлди. Ўн киши қўшимча ишларни бажаришга ўтказилди. Ярим йил ичидаёқ меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формаси жорий этилишидан 10 минг сўм фойда кўрилди. Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати эса 103 процентни ташкил этди.

И. Тешабоев, Т. Соатов, М. Пўлатов, бошлиқ пудратчи бригадалар социалистик мусобақада пешқадамлик қилиб, янги усулнинг янги қирраларини очиб бердилар, дейиш мумкин. Айниқса М. Пўлатов етакчилигидаги комсомол-ёшлар бригадаси ҳаммага намуна бўлди.

14 кишидан иборат аҳил коллектив асосан пиёла тайёрлаш билан шуғулланади. Иш конвейер усулида ташкил этилганлиги учун ҳам чиннисозларнинг қўли-қўлига тегмайди.

Коллектив аъзолари оддий бригадаларга нисбатан 1,5—2 ҳисса ортиқ иш бажаришга эришмоқдалар. Айниқса, О. Қосимова, М. Тошмуҳамедова, Н. Усмонова, С. Тошматов, Д. Акбаров сингари ишчилар бригада ютуқларига ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшишяпти.

— 1982 йил планини 10 декабрда бажариб, пландан ташқари 186 минг дона пиёла ишлаб чиқардик, — дейди бригада бошлиғи М. Пўлатов.

Корхонада илғор усул янада кенг қулоч ёйиши учун тушунтириш ишлари давом эттирилмоқда. Бу эса байроқдорга хос суръатда меҳнат қилиб, ғолиблик мавқеини келгуси йилда ҳам сақлаб қолиш имконини беради.

З. ТОШМУҲАМЕДОВА.

ЯХШИРОҚ ИШЛАШ МУМКИН ЭДИ

Ўтган йил таҳлили

КОНЧИЛАРИМИЗ ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилини дуруст якунладилар. Ишлаб чиқариш топшириқлари барча асосий кўрсаткичлар бўйича тўла ва зиёдаси билан бажарилди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб нишонлаш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли адо этилди. Ёқилғи қазиб чиқариш ва уни реализация қилиш йиллик плани ваъдада назарда тутилган муддатдан бир кун илгари ўринлатилди. Ҳаммаси бўлиб қўшимча 11 минг тонна кўмир халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун етказиб берилди. Бу кўрсаткич бўйича давлат планининг бажарилиши 102,2 процентни ташкил этди.

Коллективимиз муваффақиятларига қатор участкалар ва бригадалар ишчи-хизматчилари муносиб ҳисса қўшдилар. Айниқса, 1-участка кончиларининг меҳнат шижоати таҳсинга сазовордир. Иш вақтидан ва мавжуд асбоб-ускуналардан оқилона фойдаланиш туфайли участка коллективи кўмир қазиб чиқариш йиллик топшириғини биринчи бўлиб бажарди. Қўшимча салкам 4 минг тонна ёқилғи вагонларга ортиб жўнатилди. Абдураҳмон Маматов бошчилигидаги бригада шахтёрлари доим ўз сўзларининг устидан чиқиб келишяпти. Улар юбилей йили мажбуриятларини ҳам зиёдаси билан бажаришга эришдилар. Қўшимча 1000 тоннадан ортиқ кўмир қазиб чиқариб, мусобақа ғолиблари сафидан жой олишди. Т. Аҳмонов, М. Нуриевлар раҳбарлик қилаётган бригадалар аъзолари ҳам яхши кўрсаткичларга эришдилар. Ҳар бир коллектив ҳисобида қўшимча қазиб чиқарилган минглаб тонна кўмир бор.

Лекин, шуни очиқ эътироф этиш керакки, агар биз корхонамизда мавжуд бўлган барча резервлар ва имкониятлардан тўла фойдаланганимизда ютуқларимиз янада салмоқли бўларди. Афсуски, эътиборсизлигимиз, айрим инженер-техник ходимларнинг, қолаверса оддий кончиларнинг ҳам «икир-чикир»лар деб ҳисобланадиган резервларни ишга солишга етарли аҳамият билан қарамасликлари бунга тўсқинлик қилди.

Шахтамизда иш вақтининг анчагина қисми фойдасиз йўқотилмоқда. Мустаҳкамлаш материалларининг ўз вақтида етказиб берилмаслиги, забойларда кўмир қазиб чиқариш суръатини тезлаштириш учун зарур шароитларнинг ҳар доим ҳам муҳайё этилмаётганлиги каби ҳоллар тез-тез содир бўлиб туради. Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузишга ҳам йўл қўйилмоқда. Айрим кончиларимиз вақтида ишга келмайдилар, иш вақтида эса сидқидилдан меҳнат қилмайдилар.

Биз ана шундай камчиликларга хотима бериш учун барча тадбирларни кўрамиз. Чунки, бу йил олдимизда катта вазифалар турибди. Кўмир қазиб чиқариш ҳажмини тобора кўпайтира боришимиз, кон ишларининг механизация даражасини янада оширишимиз лозим. Шу нуқтаи назардан мамлакатимиз пойтахти Москва халқ хўжалиги тармоқлари илғор ишлаб чиқариш коллективларининг «Шараф ва шуҳрат — меҳнатга яраша!» шиори остида бошлаган ташаббуслари жуда катта аҳамиятга эгадир. Кончиларимиз бу ташаббусни қизғин кутиб олдилар ва тўла қўллаб-қувватламоқдалар. Биз ҳам ана шу ташаббусга қўшилишга қарор қилдик. Вунинг учун ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, янги-янги резервлар ва имкониятларни қидириб топиб, ишлаб чиқаришга хизмат қилдириш, ҳар бир кончида ўз меҳнати натижасига нисбатан масъулиятни ошириш, ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида намунали тартиб ўрнатиш бўйича тадбирлар белгиламоқдамиз. Уларни амалга ошириш эса фаолиятимиз натижасининг янада яхшиланишига, коллективимиз олдига қўйилган барча вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига ёрдам беради.

А. МУСАЖОНОВ,
Ангрендаги 9-шахта директори.

МАҚСАДИМИЗ БИР, ҲАМЖИҲАТМИЗ

У ўрта мактабни битиргач, тўғри шу корхонага ишга келди. Уни қуюв цехига қабул қилишди. Бу ерда пластмассадан турли хил буюмлар тайёрланарди. Бир куни унинг олдига ўрта ёшлардаги жуссадор аёл келиб бироз ҳаракатларини кузатиб турди. Сўнгра уни ёнига чақириб, ҳол-аҳвол сўради, туриш-турмуши билан қизиқди, сўнг деди:

— Мен билан бирга ишлайсанми, Валя?

Кутилмаган бу таклифга қиз нима деб жавоб беришни билмасдан бироз тутилиб қолди.

— Сукут аломати — ризо, — деди ҳалиги аёл. — Бизда шундай дейишади. Ҳамма нарса ўзингга боғлиқ. Ҳаракат қилсанг, ишинг олға силжийверади. Энг муҳими сидқидилдан ишлаш керак.

Сўнг Валяни ўз иш жойига бошлаб борди. Иш жараёнлари билан таништиргач, цех бошлигига учрашиб, Валяни шогирдликка олмоқчи эканлигини айтди. Унга бу таклиф маъқул бўлди. Шундан кейин қизга эртадан бошлаб ўзи билан бирга ишлашини айтиб, барвақт келишини тайинлади...

УСТОЗ ВА ШОГИРДЛАР

— Ўшанда менга касб ўргатган киши Синисо опа Эгамова эди, — дейди Валентина Медведева. — У қийналиб кетган пайтларимда кўнглимни кўтарди, меҳрибонлик кўрсатди. Бугунги кундаги эришаётган барча муваффақиятларим шу меҳнаткаш, меҳрибон ва дилкаш устозим туфайлидир. Мен унга шогирд тушганлигимдан фахрланаман.

Шундай қилиб украин қизи Валентина Медведева билан тожик аёли Синисо Эгамовалар туғишган опа-сингиллардек бўлиб кетишди. Уларни қардошлик туйғуси, мақсад ва манфаатларининг муштараклиги бир-бирларига яқинлаштирди. Кейинчалик Синисо Эгамова шогирдига партияга кириши учун тавсиянома ҳам берди.

Коммунист В. Медведева бугунги кунда корхонанинг машъал ишчиларидан бири. У район партия комитетининг аъзосидир. Шунингдек, комбинат партия бюроси ҳамда ишчилар комитетининг аъзоси сифатида ҳам ишчилар орасида ташкилотчилик ишларини олиб боряпти.

Унинг устози Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденларининг кавалери С. Эгамова кўп йиллардан бери шу ерда ишлаб келяпти. Ҳар соҳада барчага ўрнак бу аёл бир неча марта Оҳангарон шаҳар Совети депутатлигига сайланган. У коллективда коммунистга хос ишчанлик, ташаббускорлик намуналарини кўрсатиб, қатор ёшларга мураббийлик қилиб келяпти.

Устоз ва шогирд ишлаётган қуюв цехи корхонанинг пешқадам участкаларидан бири. Бу коллектив комбинат цехлари ўртасидаги социалистик мусобақада доим ғолиб чиқиб, кўчма Қизил байроқни қўлга киритишяпти.

Корхонанинг бошқа цехларида ҳам меҳнат кўтаринкилиги авжида. Линолеум цехи партия ташкилотининг секретари Надежда Дроботова билан цехни айланамиз, ишчилар билан суҳбатлашамиз. У бизни смена мастери олдига бошлади. Коммунист Эргаш Назаров ҳам дастлабки меҳнат фаолиятини шу ерда бошлаган. Оддий ишчи бўлиб иш бошлаган Э. Назаров бугунги кунда смена мастери бўлиб катта коллективга бошчилик қиляпти. У етакчилик қилаётган смена аъзолари топшириқларни доим ортиғи билан бажариб келишяпти. Коллективда ёш коммунист, шаҳар Совети депутати Клара Қаршиева, комсомол аъзоси Насиба Умарова, татар қизи Марвара Гаделшина, рус йигити Владимир Феоктистов сингари ёшлар бир оила фарзандларидек аҳиллик билан меҳнат қилишяпти.

— Комбинатимизда 20 га яқин миллат вакили меҳнат қилмоқда. Улар бир-бирига дўст, ҳамкор, ҳамжиҳат, — дейди корхона партия ташкилотининг секретари У. Шерматов.

Оҳангарондаги «Стройпластмасс» комбинати меҳнаткашлари юбилей йилидаги планларни муваффақиятли бажариб, планга қўшимча 300 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишди. Улар беш йилликнинг учинчи йилини ҳам муносиб нишонлаш учун ҳозирданоқ астойдил меҳнат қилишяпти.

Ҳа, қатрада қуёш акс этганидек, бу корхона коллективи мисолида ҳам совет халқлари дўстлигининг ҳаётбахш кучининг тантанасини кўриш мумкин. Халқларимиз дўстлиги эса кундан кунга мустаҳкамланиб, гуллаб, яшнаб бормоқда.

Т. ЖУМАНОВ.

МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИ ҚАНОТ ЁЗМОҚДА

ВАҚТДАН ЎЗИБ

БЎСТОНЛИҚ автобус-таксомотор паркининг илғор шофёрлари юбилей йили планини муддатидан илгари адо этилганлиги ҳақида рапорт бериб, бугунги кунда ҳам вақтдан ўзиб меҳнат қилмоқдалар. Ўринбой Мирҳамидов, Юсуф Рихсимов, Ўктам Бегматов, Мирхолиқ Мирҳамидов сингари ҳайдовчилар шулар жумласидандир. Бу илғор шофёрлар ўтган йили планни ошириб бажариб, тежамкорлик борасида ҳам мақтовга арзигулик ютуқларга эришдилар.

— Ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмас, — дейди Чорвоқ—Тошкент маршрути бўйича қатнайдиган автобус ҳайдовчиси Тошмат Нишонов. — Чунки, бу илғорларимиз беш йилликни уч ярим йилда бажаришга аҳд қилишган. Бир кишининг кичик ютуғи ҳеч нарсани ҳал қилмайдигандек туюлади. Бу албатта бир кўришда шундай. Юбилей йилида 800 литр бензин, бир комплект автомашина ҳамда 100 сўмлик эҳтиёт қисмлар тежаб қолишга муваффақ бўлдим. Агарда бошқалар ҳам шундай кўрсаткичга эришса умумий ютуғимизни қандай бўлишини тасаввур қилиш қийин эмас. Шунинг учун юқорида тилга олиб ўтилган илғорлар москваликлар ташаббусига қўшилиб мусобақани авж олдириб юбордилар, бу билан ўз ҳамкасбларини ҳам юқори кўрсаткичларга эришишга чақирмоқдалар. Бу эса келгусида қувончли натижалар бериши табиий.

А. ИБРОҲИМОВ.

● ТОШКЕНТДАГИ марказлашган усулда юк ташиш автомобиль трестининг 2512-автоколоннаси шофёрлари техника ремонтини сифатли бажаришлари туфайли юк транспортларининг бевақт ишдан чиқиш ҳоллари кескин камайди. Бу борада тажрибали ишчиларнинг фаолияти айниқса ибратли бўлмоқда. Суратда: илғор ишчи С. Йўлдошев (чапда) И. Аъзамовга маслаҳат беряпти.

В. Портнов фотоси.

МАИШИЙ КОРХОНАЛАР ИШИ ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

ШАНБА ВА ЯКШАНБАДА ХИЗМАТ ҚИЛИШСА...

Вақт қадри ҳақида суҳбатлашаётган пайтимизда кекса пахтакорларимиздан бири:

— Маданий ва маиший муассасалар кўпайганлиги, одамларимизга хизмат кўрсатишнинг яхшиланиб бораётганлиги рост. Бироқ ана шу икки турдаги корхонанинг бир хилда ишламаётганлигини ҳам ўйлаб кўриш керак, — деб қолди.

Отахоннинг бехосдан нимага шаъма қилаётганлигини тезда тушунолмадим. Ўйлаб қарасам, гап хизмат кўрсатиш соатлари ҳақида бораётган экан. Мулоҳаза замирида катта муаммо борлигини пайқагандай бўлдим.

Ҳақиқатан фақатгина бизнинг қишлоқ Советимиз территориясида кейинги йилларнинг ўзида бир қанча янги маиший хизмат муассасалари, кинотеатр ва клублар қурилди. Маданий муассасалар асосан кечки пайтларда, дам олиш кунларида гавжум бўлади. Кино, концертлар намойиш қилинади, турли тўгарак ва сиртқи университетларимиз ҳам бор. Ишдан сўнг йиғилишиб, шахмат-шашка, бильярд ўйнайдиган бурчаклар ташкил этганмиз...

Беихтиёр ишчи ва колхозчи билан бир вақтда хизматни тугатиб, эшикларига қулф осилган маиший хизмат муассасалари эсимга тушди-ю, «беш минутга» деб ишлаб турган дастгоҳини тўхтатиб ёки машғулоти орасида маиший хизмат уйига югурган кишиларни кўз олдимга келтирдим. Табиийки, буюртма бериш учун навбатга тизилганлар унга ўринларини бўшатиб беришмайди. Сабаби уларнинг ҳам кўпчилиги «бирров бориб келиш» учун ишхонадан сўраб чиқишган. Ўз-ўзидан кўриниб турибдики, ўн-ўн беш кишининг ярим соатдан вақти кетади. Булар йиғилса 3—4 киши кун бўйи бутунлай ишламади, деган гап. Кутубхона, телевизор ва радио устахонаси, сартарошхонада навбат пойлаганларнинг «беш минутга»сини ўйлаб қанчалик кўп вақтни бой бераётганлигимизни ҳис қилдим.

Негадир пахта йиғим-терими даврида асосан вақтинчалик ташкил этилган комплекс қабул пунктларининг фаолияти, савдо ва маиший хизмат муассасаларининг иш режими эсимга тушди. Йилнинг бошқа фаслларида ҳам хизмат кўрсатиш муассасалари ишини меҳнаткашлар учун қулай бўлган пайтда ташкил этиш мумкин эмасмикин, деб ўйлаб қолдим.

Айрим маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг айнан кишиларнинг дам олиш кунларида ишламаслиги, буюртмаларнинг ўз вақтида сифатли бажарилмаслиги қишлоқ меҳнаткашларининг қанча-қанча вақтларини бекорга йўқотишларига сабаб бўляпти. Шу хусусда ўйлаб кўриш, қишлоқда кўрсатилаётган маиший хизмат самарадорлигини янада ошириш менимча меҳнаткашларнинг қадрли вақтларини тежашнинг энг муҳим резервларидан биридир.

А. НОРТОЕВ.
Коммунистик районидаги «Бордонкўл» қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

● СОФИЯ. Пловдив — София линиясининг энг гавжум участкасида Болгарияда поездлар ҳаракатини автомат тарзда бошқаришнинг дастлабки системаси монтаж қилина бошланди.

Бу система фойдаланишга топширилганидан кейин пўлат магистралнинг ана шу участкасида поездлар қатнови кескин кўпаяди, ҳаракат хавфсизлиги анча ошади ва фойдаланишдаги сарф харажатлар камаяди. Шу беш йилликда Пловдив — Сортировочная станциясида комплекс автомат система ўрнатилади.

● РИМ. 1982 йилда Италияда нарҳлар ўтган йилга нисбатан 16,3 процент ошди. Марказий статистика институти шуни хабар қилди. Озиқ-овқат маҳсулотлари нархи, турли хизматлар, электр учун тўланадиган ҳақ айниқса қимматлашган.

● ЖАЗОИР. «Ал-Мужаҳид» газетасининг хабар қилишича, аввallари харобаларда яшаб юрган 650 оила Жазоир пойтахтидаги районлардан бирида қурилган янги шинам ва қулай уйларга кўчиб ўтди.

Кейинги йилларда уй-жой қурилиши Жазоир пойтахти қиёфасини ўзгартириб юборди. Пойтахт харитасида янги районлар пайдо бўлди. Бу районлардаги уйларнинг замонавий архитектураси анъанавий араб архитектураси билан уйғунлашиб кетади. Янги уйларга кўчиб кирувчиларга барча қулайликлар мавжуд бўлган квартиралар берилмоқда. Айни вақтда савдо марказлари, поликлиникалар барпо этилмоқда.

(ТАСС).

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

КАТТА ХАЛҚАРО АҲАМИЯТГА МОЛИК ВОҚЕА

ВАРШАВА шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитетининг Прагадаги кенгаши катта халқаро аҳамиятга молик воқеа бўлди. Унда қабул этилган Сиёсий декларация ядровий фалокатнинг олдини олиш учун реал имкониятни очиб беради. Ер юзидаги халқлар АҚШ ва Ғарбдаги бошқа мамлакатларнинг раҳбарларидан мана шу амалий кенг қамровли программани қўллаб-қувватлашни талаб қилмоқдалар. Сиёсий маслаҳат комитетининг Чехословакия пойтахтидаги кенгаши якунлари хусусида чет элларда мана шундай фикрлар билдирилмоқда. Барча мамлакатларнинг матбуоти, телевидениеси, радиоси сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг якунларини ҳамда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андропов бошчилигидаги совет делегациясининг кенгашдаги фаолиятини тўла-тўкис маъқуллаш тўғрисидаги қарорини кенг кўламда шарҳламоқдалар.

СССР ва у билан иттифоқчи социалистик давлатлар, деб ёзади ГДРдаги **«Нойес Дойчланд»** газетаси, ўзларининг Сиёсий декларациясида инсониятнинг ядровий фалокатга тойиб кетиши олдини олишнинг реал имкониятини кўрсатиб бердилар. Энди мана шу хавф камайтирилиши ёки камайтирилмаслиги АҚШга ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларига боғлиқ бўлиб қолди.

АҚШ ва НАТО раҳбарлари бу таклифларни жиддий равишда кўриб чиқиб, уларга амалий руҳда жавоб берадиган пайт келди, деб ёзади Венгриядаги **«Непсабадшаг»** газетаси. Башарти улар мана шу имкониятни бой берсалар, катта хато қилган бўладилар, инсониятга эса беҳисоб зарар етказилади. Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар, деб уқтиради газета, ҳеч кимга таҳдид солмоқчи эмаслар. Бироқ, АҚШ ва НАТО мамлакатларининг раҳбарлари социалистик мамлакатларни тиз чўктиришга муваффақ бўла олмасликларини билиб қўйишлари керак.

Монголияда чиқадиган **«Унэн»** газетаси «Тинчлик учун кураш манифести» сарлавҳали бош мақоласида бундай деб ёзади: Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Сиёсий декларациясида халқаро муносабатлардаги хатарли босқични бартараф этиш имконияти мавжудлигига холисона баҳо берилган.

Кубадаги **«Гранма»** газетаси Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинч муносабатларни қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузиш ҳақида НАТО мамлакатларига қилган таклифини жаҳон ядровий фалокатининг олдини оладиган реал йўл деб атайди.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг НАТО билан ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинч муносабатларни қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги таклифи кўриб чиқишга арзийдиган таклифдир, деди Канада Бош министри **П. Трюдо.** Канадиан Пресс агентлигининг хабар қилишича, Трюдо Сингапурдаги матбуот конференциясида сўзга чиқиб, социалистик мамлакатларнинг бу ташаббусини дарҳол рад этмоқчи бўлган кимсаларга қўшилмаслигини айтди. Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг таклифларини музокаралар столи атрофида муҳокама қилиш лозим, деди у.

Би-Би-Сининг сиёсий обзорчиси Рейган маъмурияти «ҳозирча Шарқий Европа мамлакатларининг таклифига аниқ жавоб беришга тайёр эмас», деб уқтириб ўтди. Айни вақтда у, Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг таклифларини «пишиқ ва пухта ўйланган» таклифлар деб таърифлади.

Англия матбуоти Прага Сиёсий декларациясини ва СССРнинг ядровий қуролларни чеклаш тўғрисидаги таклифларини кенг миқёсда шарҳлашни давом эттирмоқда. **«Санди телеграф»** газетаси Совет Иттифоқининг яқинда кўтариб чиққан ташаббусларини эслатиб ўтади ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов ҳар қандай турдаги уруш чиқишининг олдини олиш истагида эканлигини ҳозирги вақтда исботлаб туришга ҳожат йўқ, деб уқтиради. **«Санди таймс»** газетасининг таъкидлашича, сиёсий маслаҳат комитетининг Сиёсий декларацияда ҳақиқатан ҳам реал ва муҳим ташаббуслар илгари сурилган.

Ҳиндистонда чиқадиган **«Стейтсмен»** газетаси бундай деб ёзади: НАТОга аъзо бўлган давлатларга ўзаро ҳарбий куч ишлатмаслик ва тинч муносабатларни қўллаб-қувватлаш тўғрисида шартнома тузишни таклиф этиб мурожаат қилинганлиги Прага кенгаши Сиёсий декларациясининг марказий қоидасидир. Бундай шартноманинг тузилиши бениҳоя муҳим аҳамиятга эга бўлур эди, деб уқтиради газета.

Жазоирдаги **«Ал Мужоҳид»** газетаси Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг халқаро тинчликни, хавфсизликни мустаҳкамлашга ҳамда кескинликни юмшатишни давом эттиришга қаратилган изчил амалий йўли тўғрисида ёзади.

Инсониятга ядровий фалокат хавфининг олдини олиш мумкин деган янги умид ва ишонч бахш этилди, деб ёзади Сурияда чиқадиган **«Ас-Савра»** газетаси. Сиёсий маслаҳат комитети Прага кенгашининг таклифлари иттифоқчи социалистик мамлакатлар тинчликка ва халқаро хавфсизликка астойдил интилаётганликларининг ёрқин тасдиғидир.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар муҳим Сиёсий декларация эълон қилиб, унда дунёдаги вазиятни чуқур анализ этиб ва янги тинчлик ташаббусларини ўртага қўйиш орқали ядро уруши хавфини камайтиришга, халқаро кескинликни юмшатишга ҳамда ўз сиёсий системаларидан қатъий назар барча давлатлар ўртасида ишонч ва нормал яхши қўшничилик муносабатлари муҳитини вужудга келтиришга интилаётганликларини яна намойиш қилдилар, деди АҚШ тинчлик кенгашининг ижрочи директори **Майкл Майерсон.** Бу ташаббус, деб таъкидлади у, ТАСС мухбири билан суҳбатда, СССР ҳам, бошқа социалистик мамлакатлар ҳам Ғарб мамлакатларига нисбатан ҳеч қандай агрессив ниятларига эга бўлмаганликлари ва эга эмасликларидан далолат беради.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар сиёсий маслаҳат комитети кенгашининг якунларини маъқуллаганлиги Совет Иттифоқининг Ер юзида мустаҳкам тинчликка эришишга қаратилган муттасил изчил йўлидан далолат беради, деди Колумбия Коммунистик партияси ижроия комитетининг аъзоси **Эрнандо Уртадо.**

(ТАСС, 9 январь).

• *Чорвачилик — зарбдор фронт!*

ОЗУҚА ЦЕХИ — БАРАКА МАНБАИ

ОЗУҚА турларини қайта ишлаб, тўйимлилигини ошириб молларга едириш маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим шартларидан биридир. Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози чорвадорлари буни амалда исботламоқдалар.

Мавжуд қорамоллар учта фермада парвариш қилинади. Уларнинг ҳар бирида қурилган озуқа цехлари кечаю-кундуз тўхтовсиз ишлаб турибди. Қайта тайёрланаётган озуқа турлари хушхўр ва тўйимли. Шунинг учун ҳам хўжалик фермасида маҳсулдорлик ортиб бормоқда. Масалан, ўтган йили ҳар бош сигирдан 3800 килограммдан сут соғиб олинди. Давлатга гўшт сотиш плани ўн ойдаёқ бажариб қўйилди.

Суратларда: (чапда) инженер Ёқуббой Ҳайдарқулов билан бош ветврач Энвер Мамутовлар ишчи Анвар Ёқубов тайёрлаган ўт уни сифатини текширмоқдалар; қайта ишланган озуқа молларга тарқатиш учун тайёрланмоқда.

А. Усмонов ва С. Шаламаев фотолари.

(ЎзТАГ).

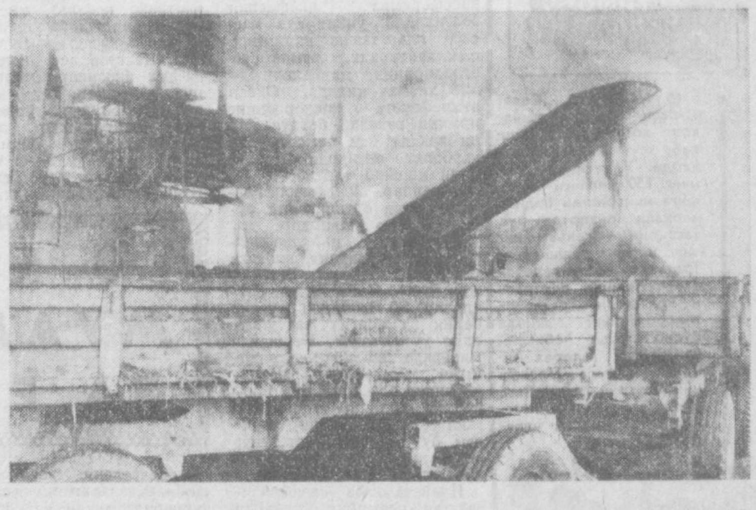

ТЕЖАБ САРФЛАЙЛИК

СССРнинг Озиқ-овқат программасини бажаришга муносиб ҳисса қўшиш учун курашаётган колхозимиз чорвадорлари 1982 хўжалик йилини муваффақиятли якунладилар. Гўшт, сут, тухум етиштириш ва давлатга сотиш кескин ортди. Масалан, бўрдоқибоқарларимиз 40 тонна ўрнига 44 тонна гўшт топшириб, мажбуриятларини ошириб бажаришди. Паррандабоқарларимиз 81 минг донадан зиёд тухум етказиб бердилар. Бу планда белгиланганидан 11 минг дона кўпдир.

Сут етиштиришда ҳам қувончли натижалар қўлга киритилди. Давлатга 450 тоннадан ортиқ сут топширилди. Говмушлардан 3300—3400 килограммдан сут соғиб олган Анна Бережная, Лена Потехина, Варя Ким сингари соғувчиларимиз барчага ўрнак кўрсатиб меҳнат қиляптилар. Молбоқарларимиздан Сарсен Дарменов, Амухон Қосимбеков, Турдали Мангетовлар чорвачиликни юксалтиришга катта ҳисса қўшишяпти.

Ҳозир чорвадорлар учун жиддий синов даври. Биз қишловга пухта ҳозирлик кўрганмиз. Фермамиздаги бинолар тўлиқ ремонт қилинди. Молхоналар иссиқ. Чорвадорларнинг унумли меҳнат қилиб, яхши дам олишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. Дам олиш хонасида телевизор, кундалик газета ва журналлар бор. Ҳар ўн кунда социалистик мусобақага якун ясалади. Илғор чорвадорларга 30—50 сўмдан пул мукофоти бериб борилмоқда.

Чорвадорнинг моли тўқ бўлса, кўнгли тўқ бўлади. Биз бунга тўғри амал қилиб ёз ва куз давомида 3400 тонна силос, 800 тонна беда пичани, 855 тонна сенаж, 250 тонна витаминли ўт уни тайёрладик. Бундан ташқари 500 тоннадан ортиқ озуқа лавлагиси жамғарилган. Айни кунларда мавжуд озуқалардан унумли фойдаланиш туфайли қорамоллар маҳсулдорлиги ёз давридагидек бўлмоқда.

Лекин ҳали камчиликларимиз ҳам кўп. Баъзида мавжуд ем-хашак исроф бўлади. Шунинг учун, сут соғувчи, молбоқарларимиз ўз ишларига танқидий кўз билан қараб, интизом ва уюшқоқлик билан меҳнат қилишлари керак. Биз мутахассислар бу соҳада чорвадорларга ҳамкор ва мададкор. Соғин сигирлар учун қиш кунларига мўлжаллаб алоҳида рацион тузилган. Ана шу рационга қатъий риоя қилишга эришиш, ем-хашакни қайта ишлаб, тўйимли қилиб молларга бериш, ветеринария кўригидан ўз вақтида ўтказиб туриш — маҳсулдорликни таъмин этувчи омиллардандир.

Павел НАМ,
Ғалаба районидаги «Победа» колхозининг бош зоотехниги.

Ферма

пешқадамлари

● БЕКОБОД районидаги Навоий номли колхоз чорвадорлари юбилей йилини муваффақиятли якунлаб, янги йилни зарбдор меҳнат билан бошладилар. Хўжалик фермасида қишловни намунали ўтказиш юзасидан бошланган социалистик мусобақа қизғин тус олмоқда. Илғор соғувчилардан Янглиш Холмирзаева (юқоридаги суратда) билан Фотима Отабоевалар (пастдаги суратда) ўзаро меҳнат беллашувида пешқадамлик қилишаётир.

М. Қорабеков фотолари.

ҚАЙСИ БИРИ ҚУЛАЙ

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида қабул қилинган Озиқ-овқат программаси 1990 йилгача мўлжалланган бўлсада, у дастлабки йилдаёқ ўз самарасини бериши лозим эди. Буни тўғри тушунган кўпгина корхона ва ташкилотлар коллективлари қисқа муддатда ёрдамчи чорвачилик хўжаликлари ташкил этиб, юбилей йилининг ўзидаёқ қувончли ютуқларга эришдилар.

Бугунги кунда областдаги саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва бошқа муассасаларда 200 дан ортиқ ёрдамчи хўжалик бўлиб, кўплаб чорвачилик маҳсулотлари етказиб бераётир. Уларнинг аксарияти самарали ишлаб, ҳар бир ишчи ҳисобига 25—30 килограммдан гўшт етиштирмоқда.

Ангрен шаҳар саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари меҳнат коллективлари Озиқ-овқат программасини амалга оширишга биринчилар қатори киришган эдилар. Икки ойлик қисқа муддат ичида 12 та корпус ва уч томони берк бостирмалардан иборат бўлган чўчқачилик фермаси қуриб ишга туширилди. Ангренликларнинг бу илғор тажрибаси диққатга сазовордир.

Чўчқачилик фермаси тоғ этагида, деҳқончилик учун ярамайдиган тошлоқ ерда барпо этилди. Унинг атрофи темир-бетон девор билан ўралган. Ҳақиқий фермалардаги сингари ветеринария пункти ҳам мавжуд. Фермани қуришга киришилган кунданоқ мумкин қадар тезроқ маҳсулот беришини асосий мақсад қилиб қўйилди. Территорияни ободонлаштириш ишлари эса чўчқалар парвариши билан параллел давом эттирилди. Ферма территорияси жуда кенг бўлиб, кейинчалик унинг қувватини икки баравар ошириш мўлжалланган.

Кенг асфальт йўлдан ферма бўйлаб борар экансиз, икки томондаги корпуслар пештоқига осиб қўйилган ёзувларга кўзингиз тушади. Биринчи корпус 9-шахта ва Ангрен ГРЭСига, иккинчиси «Резинотехника» заводига қарашли.

— Фермани ҳашар йўли билан қурган бўлсак-да, бироқ ҳар бир корхона ўзи қураётган корпуснинг тезроқ битиши ва ишнинг сифатли бўлишига жавобгар қилиб қўйилди, — дейди Ангрен умумий овқатланиш тресті директорининг ёрдамчи хўжаликлар бўйича ўринбосари Ғулом Шоиджонов. — раб, ҳар бир корхона бу ерда етиштирилаётган гўштнинг тахминан 10—20 процентини олаётир, — дея тушунтиради директор ўринбосари.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ангренликлар чўчқачилик фермасини қуришда кўп янгиликлардан фойдаландилар. Чўчқахоналар енгил типда бўлиб, резина аралаштирилган синтетик газмолдан тайёрланган тент билан ёпилган. Бу материал ўтда ёнмайди, чиримайди, кемирувчиларнинг ҳам тиши ўтмайди. Битта чўчқахонага

МУНОЗАРА, МУЛОҲАЗА, ТАКЛИФ

Қурилишда ҳунар-техника билим юрти, 3- ва 15-механизациялашган кўчма колонна коллективлари ҳам иштирок этдилар. Ҳозир фермада жами 5 минг бошга яқин чўчқа парвариш қилинмоқда. Шу билан бир вақтда озуқа цехи, иккинчи қудуқ қурилишлари олиб борилмоқда.

Кўриниб турибдики, ёрдамчи хўжалик бир йўла бир қанча хўжаликка тегишли. Ҳатто битта корпусни тўрт коллектив бир бўлиб қурган. Шу корпус ана шу коллективларнинг ўзига бириктирилган. Фермага эса умумий овқатланиш тресті коллективи хизмат кўрсатади. Чўчқаларни парвариш қилиш, боқиш ва асрашга улар жавобгар. Иш ҳақини трестдан олишади. Ёрдамчи хўжаликда хизмат қилаётганларни ишга олиб келиш ва олиб бориб қўйиш, озуқа ташиб келтириш вазифаси ҳам трест зиммасида.

Хўш, бундай мураккаб шароитда етиштирилаётган маҳсулотни, яъни гўштни қандай қилиб тўғри тақсимлаш мумкин?

— Ферма қурилишида иштирок этганлиги ва озиқа етказиб бераётганлигига қа-

мўлжалланган тентнинг узунлиги 72 метр, кенглиги 12 метр, баландлиги 6 метр бўлиб, нархи 21 минг сўмдир. Бундай тентларни «Резинотехника» заводи тайёрлаб беради. Олдида очиқ майдони бўлган битта чўчқахона қуриш учун 50—60 минг сўм сарф бўлади. Унинг синчини тиклаш учун тахминан 30 тонна металл конструкциялари керак бўлади. Тентнинг оғирлиги эса 1,5 тонна атрофида.

Шу чўчқачилик фермасининг ўзида худди шундай катталикдаги чўчқахона темир-бетон конструкцияларидан қурилди. У 90 минг сўмга тушди. Бу чўчқахонани қуриш учун 700 тоннадан кўпроқ қурилиш материаллари ва темир-бетон плиталарини ташиб келтиришга тўғри келди. Бу материаллардан чўчқахона қуриш жуда кўп меҳнат талаб қилади. Бунинг устига қурилиш муддатлари турли сабабларга кўра чўзилиб кетади.

Темир-бетон конструкцияларига нисбатан оддий тент билан чўчқахона қуришнинг самарали жиҳатлари қурувчиларни ҳам, ёрдамчи чорвачилик хўжаликлари барпо этаётган корхона раҳбарларини ҳам қизиқтиради, албатта. Бироқ у ёки бу қарорга келишдан аввал ҳар икки усулнинг фойдали ва ноқулай жиҳатларини синчиклаб ўрганиш керак бўлади. Шуни ҳам ҳисобга олиш керакки, темир-бетон конструкцияларидан тикланган чўчқахоналар 50 йилдан кўпроқ вақтга мўлжалланади, тент билан қурилганлари эса 5—7 йилга чидайди.

Шунингдек, тентли чўчқахоналар ёз ойлари учун жуда қулайдир. Кунлар исиши билан тентнинг ён томонлари кўтариб қўйилади ва қишлик чўчқахона ёзлик бостирмага айланади. Саратоннинг иссиқ кунларида бундай бостирма остида ҳаво салқин, тоза бўлади. Темир-бетон конструкцияларидан тикланган чўчқахоналарда эса бундай шароитни осонликча яратиб бўлмайди.

Ёрдамчи чорвачилик хўжалиги коллектив қишловга ҳар томонлама яхши тайёргарлик кўрди. Барча чўчқахоналарга трубалар уланиб, буғ қозони ишга туширилди. Ҳозир чўчқахоналар иссиқ. Чўчқаларнинг озуқа рациони яхшиланган.

Ферма коллективи ўз меҳнати самарасини кўриб турганлиги учун бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан яхшироқ ишлашга ҳаракат қилаётир. Клавдия Наумова, Лидия Емелина каби тажрибали чўчқабоқарлар 30—50 тадан она чўчқани парвариш қилишмоқда, Геннадий Берёзин, Алла Шиборева, Рая Бешко сингари бўрдоқибоқарларнинг ҳар бири 550—700 бош чўчқани кунига пландаги 350 грамм ўрнига 460 граммдан семиртирмоқдалар. Ҳар куни 20—30 бош чўчқа сўйилиб, корхона ва ташкилотларга етказиб берилаётир.

Х. ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти чўчқачилик саноат технологияси лабораториясининг илмий ходими.

КИНОЧИЛАР КЕНГАШИБ ОЛИШДИ

Область касаба союзлари кино тармоғи ходимлари активининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда «Касаба союзлари кино тармоғининг 1982 йилги иш якунлари ва 1983 йилда аҳолига кино хизмати кўрсатишни янада яхшилаш вазифалари тўғрисида» область касаба союзлари Советининг секретари М. И. Сафаров доклад қилди.

Доклад юзасидан музокарага чиққанлар кино ходимлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш борасида амалга оширган тадбирлари, ички резервлар ва ишдаги камчиликлар тўғрисида фикр юритдилар.

Йиғилиш иштирокчилари 1983 йил учун қабул қилган мажбуриятда КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь Пленумларининг қарорлари, атеистик, ҳуқуқ, техника ва медицина, ҳарбий ватанпарварлик мавзуини, шунингдек, Тошкентнинг 2 минг йиллигини пропаганда қилишда кинодан кенг фойдаланиш тўғрисидаги фикрлар ўз ифодасини топди.

Хизмат кўрсатишда намуна бўлган киноустановкалар хизматчилари ва қатор ходимлар область касаба союзлари Советининг фахрий ёрлиғи билан мукофотландилар.

Актив йиғилишида мусобақадош Фарғона область касаба союзлари ва Тошкент область касаба союзлари кино тармоқлари коллективлари ўртасида социалистик мусобақа шартномалари имзоланди.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШ РЕЗЕРВИ

● ПАРРАНДАЧИЛИК фабрикаларининг оқава сувлари бедазорлар ҳосилдорлигини оширишнинг жуда яхши воситаси эканлиги аниқланди. Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг олимлари буни исботлаб бердилар.

Улар бир неча йил давомида Мусамуҳамедов номли совхоз озуқа экинлари майдонларида тажриба олиб бордилар. Бу экинзорлар Тошкент паррандачилик фабрикасининг оқава сувлари билан суғорилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» КОНСУЛЬТАЦИЯ БЮРОСИДАН

САВОЛЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

Газетхонларнинг саволларига область касаба союзлари Советининг штатсиз консультанти, юрист А. Ҳасанов жавоб беради:

САВОЛ: Ёшим 54 да. Тўққиз фарзанднинг онасиман. Меҳнат стажим 9 йилдан ошди. Менга тўлиқ бўлмаган меҳнат стажи бўйича қарилик пенсияси тайинланиши мумкинми?

Б. ТОМАШЕВА,
Тошкент шаҳри.

ЖАВОБ: Ҳа. СССР Министрлар Совети томонидан 1956 йил 4 августда (1969 йил 9 апрелда қўшимча ва ўзгаришлар киритилган) тасдиқланган давлат пенсияси тайинлаш тартиби тўғрисидаги қоиданинг 17-бандига асосан беш, ёки ундан ортиқ бола туққан ва уларни саккиз ёшгача тарбиялаган, 15 йиллик меҳнат стажига эга бўлган аёллар 50 ёшдан бошлаб қарилик пенсиясига чиқишлари мумкин.

Агар иш стажи 15 йилдан кам бўлса, у ҳолда тўлиқ бўлмаган иш стажи тартибида (иш стажи 5 йилдан кам бўлмаса) қарилик пенсияси тайинланади.

●

САВОЛ: 23 йилдан буён совхозда ишлардим. 1981 йилнинг 3 ноябрида ишдан бўшаб, 1982 йилнинг 13 мартигача озиқ-овқат чиқиндиларини қайта ишлаш корхонасида ишладим. Кейин эса «Медслужба» автобазасида меҳнат қилдим. Бу ерда хасталаниб бир ой бюллетенда юрганим учун 50 процент иш ҳақи тўлашди. Шу тўғрими?

Х. МАНСУРХОНОВ.

ЖАВОБ: Тўғри. Сабаби давлат социал страхованиеси бўйича ишчи ва хизматчиларга нафақа тайинлаш ва давлат пенсиясига қўшимча ҳақ тўлашда ишчининг охирги иш жойидаги узлуксиз иш стажининг давомийлиги ҳисобга олинади. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг 1979 йил 13 декабрдаги «Халқ хўжалигида меҳнат интизомини янада мустаҳкамлаш ва кадрлар қўнимсизлигини қисқартириш» ҳақидаги қарорида кўрсатилганидек, календарь йили давомида ишдан такроран ўз ихтиёри билан сабабсиз бўшаганда кишиларнинг узлуксиз иш стажи сақланмайди.

Сиз ҳам ишдан такроран бўшаганингиз сабабли узлуксиз иш стажингиз сақланмай ва Сизга иш ҳақининг ярмини тўлаб тўғри қилишган.

ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҒИ

ҚАРДОШ ОЗАРБАЙЖОН ДРАМАТУРГИ АНОРНИНГ ЯҚИНДА МУҚИМИЙ НОМЛИ РЕСПУБЛИКА МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА САҲНАЛАШТИРИЛГАН «КИЕФАЛАР ЁКИ ЗАНЖИР» СПЕКТАКЛИ ҲАҚИДА

Машҳур ва маъруф шоир Расул Ризонинг ўғли Анор фақат Озарбайжонда эмас, балки бутун Совет Иттифоқида донг таратиб бораётган прозаик ва драматургдир. Унинг пьеса, ҳикоя, повесть ва романлари ўз бадиий ишчиллиги, оригиналлиги ва актуаллиги билан Иттифоқ китобхонларининг муҳаббатига сазовор бўлмоқда. Шунинг учун ҳам 1931 йили санъатшунослик кандидати, ажойиб режиссёр ва педагог Маннон Убайдуллаев томонидан адибнинг «Дантенинг юбилейи» асари радиопостановка қилинган бўлса, умидли ёш режиссёр Неъмат Саидхонов эса унинг «Киёфалар ёки занжир» номли комедиясини саҳналаштирди.

Театршунослик нуқтаи назаридан бу асарнинг саҳналаштирилиши жуда кўп кутилмаган, ўзига хос хусусиятларга эгадир. Жумладан, бу пьеса аслида қўғирчоқ театрлари учун мўлжаллаб ёзилган. Н. Саидхонов эса уни «тирик актёрлар» кучи билан саҳналаштирди. Иккинчидан, бу пьеса аслида драматик шаклда, яъни қўшиқсиз эди. Н. Саидхонов эса уни музикали драма тарзида саҳналаштирган. Учинчидан, Анор пьесасида мавжуд бўлган Кўса ва Качал каби анъанавий қўғирчоқ театрларига мансуб бўлган персонажларни замонавий, келишган икки бошловчи йигитга айлантирган. Хуллас, бу ва шунинг каби қатор кескин характерга эга бўлган факторлар театршунослар томонидан атрофлича баҳоланиши мақсадга мувофиқдир. Ана шу маънода биз ўз мулоҳазаларимиз билан ўртоқлашмоқчимиз.

Маълумки, буюк файласуф Вольтер томонидан олға сурилиб, кейинча К. С. Станиславский ҳам таъкидлаган бир принцип театр санъати учун муҳим методологик характерга эга. Улар саҳнада зерикарли бўлмаган ҳамма нарса яхшидир, деган принципни олға сурдилар. Шу билан бирга социалистик реализм тарафдорлари бўлган йирик санъат алломалари — К. С. Станиславский, В. И. Немирович-Данченко, Маннон Уйғур, Етим Бобожон ва Музаффар Муҳамедов каби режиссёрлар драматургияга чуқур садоқатли бўлишни, уни ўзбошимчалик билан бузиш, «қайчилаш», ўзгартириш йўлидан бормасдан, балки асарнинг мағзига кўпроқ сингишни тавсия этадилар. Шу нуқтаи назардан қараганда Н. Саидхоновнинг «Занжир»га муносабатини турлича баҳолаш мумкин. Биз эса унинг бу комедияга шу қадар ижодий ёндашганлигини маъқул топамиз.

Биринчидан, шунинг учунки, матбуотда қайта-қайта таъкидланаётгандек, Муқимий номли театр интенсив изланишлар босқичида турибди ва бундай изланишлар кескин экспериментларга ҳам қўл уриб кўриш ҳуқуқини беради.

Иккинчидан, «Занжир» пьесасини русчага таржима қилган В. Коростилёв «Театр» журнали саҳифаларида таъкидлаганидек, Анор ўз пьесасини қўғирчоқ театри учун ёзган бўлса ҳам, уни «тирик актёр»лар театрида саҳналаштириш имконияти мавжуд. Неъмат Саидхонов эса айни шу имкониятдан рационал фойдаланган.

Учинчидан, агар бу пьеса қўғирчоқ театрида саҳналаштирилса, барча ҳажвий тафсилотлар «қўғирчоқлашар», майдалашар, шунчаки ҳазил-ҳузулга айланган бўларди. Воқеалар «тирик актёр»лар талқинига кўчирилгач, комедиядаги барча тафсилотлар янада ҳаётийлик тусини олади ва публицистик ўткирлик касб этади.

Тўртинчидан, «драма»ни «музикали драма»га айлантирган Н. Саидхонов Анор пьесасининг яна бир потенциал имкониятини кашф этишга муяссар бўлган. Тўғри, бундай хайрли ишни амалга оширишда асарнинг руҳига, персонажларнинг характерига, саҳнада юз бераётган воқеаларга ғоят ҳамоҳанг тарзда қўшиқ текстларини ёзиб берган шоир Ҳайдар Муҳаммад, драматург, режиссёр ва қўшиқчи — шоирнинг истакларини замонавий эстрада услубидаги куй ва қўшиқларда ифода эта олган композитор Эдуард Қаландаровларнинг ҳам хизмати катта.

Н. Саидхоновнинг бу спектаклида жамиятимиздаги айрим «икир-чикирлар» ҳақида, бир персонажнинг таъбири билан айтганда, «шундай гўзал ҳаётимизда, меҳнатсевар, қалби пок кишиларимиз орасида баъзан одамнинг кўнглини ғаш қиладиган воқеалар, йўлда ётган тош сингари одамларга халақит берадиган қиёфалар» ҳақида гап боради. Ана шундай ҳаётий иллатлар драматург ва режиссёр томонидан ғоят латиф, ҳаётий, театрона бадиий тил билан фош этилган.

Гап шундаки, қалби пок, ҳаётга ғоят оптимистик кўз билан қаровчи «жингалаксоч йигитча» Аваз Авазов бир магазинчи дўстидан соат нечалигини сўрайди. Магазинчи Мамед Мамедов вақтни айтмоқчи бўлади-ю, лекин «сендан у гина — мендан бугина» деганларидек, дўсти Аваз Авазовдан телефон қилиш учун икки тийинлик топиб беришни илтимос қилади. Шундан кейин Аваз икки тийинлик қидириб холасиникига киради, холасининг ўғли икки тийинлик топиб беришга ваъда қиладию, эвазига кичкина бир илтимос қилади ва ҳоказо. Шу тақлидда Аваз Авазов кинотеатр билет йиртувчисига, таксомотор паркининг директори котибасига, «тоғ»ни «боғ»га қофия қилолмасдан қийналиб ўтирган, шоирликни даъво қилувчи директорнинг ўзига, ёзувчилар союзига аъзо бўлиб олиб, аслида аквариумдаги балиқчалардан бошқа нарсага қизиқмай қолган шоирга, зоомагазин мудирига, телефон станциялари (АТС) бошлиғига, гул сотувчи чайқовчига, шаҳар совети раиси ва ҳоказоларга тўқнаш келади. Ана шу тўқнашувлар жараёнида жуда кўп ижтимоий иллатлар фош этилади ва томошабинларнинг аччиқ кулгусига рўбарў қилинади.

Турли воқеалар, ҳар хил касб эгалари ва турли характерли кишиларга дуч келувчи «жингалаксоч йигитча» ролини ўйнаган Абдухолиқ Мамарасулов ўзининг катта ижодий имкониятлари бор эканлигини намоён этган. У саҳнадаги барча воқеаларни ўзаро боғлаб турувчи ягона персонаж бўлиб, истеъдодли санъаткор ана шу масъулиятли ишнинг уддасидан чиқа олган. Спектаклнинг бошидан охиригача узлуксиз иштирок этувчи ва ҳамиша актив ҳаракатда бўлувчи бундай роллар камдан-кам учрайди. А. Мамарасуловнинг шу қадар оғир эмоционал-экспрессив вазифаларни ифодали ва таъсирчан тарзда бажара олганлиги таҳсинга лойиқ.

Тўғри, А. Мамарасулов барча саҳналарда ҳам максимал ифодавийликка эришган деб бўлмайди. Бироқ унда ана шу юксакликка эришишнинг барча потенциал имкониятлари мавжуд. Бунинг учун актёр ҳар бир «тўқнашув»даги партнёри характеридан келиб чиқиб, ўз талқинидаги муносабатлар ранг-баранглиги, эмоционал-экспрессив жилодорликни ошириб борса мақсадга мувофиқ бўларди. Абдухолиқда эса бунга етарли идрок, тафаккур ва салоҳият кучи бор.

Бу спектаклда бир ўзи уч хил характер ярата олган Равшан Солиҳовнинг маҳорати алоҳида эътирофга лойиқдир. У «Занжир» спектаклида шарти кетиб-парти қолган шуҳратпараст шоир, бир қарашда жасоратли, аммо аслида ўта оғмачи «навбатда турган киши», такаббур, ўтакетган бюрократ ва таъмагир АТС бошлиғи қиёфаларини яратади ва бу персонажларнинг барчасини ғоят ишонарли, кулгили ва бадиий баркамол тарзда талқин этади. Бу персонажлар Р. Солиҳовнинг ҳам, режиссёрнинг ҳам катта ижодий ютуғидир.

Спектаклда кинотеатрнинг билет йиртувчиси бўлган кичик роль бор. Уни театрнинг хор артисти Қўчқор Ҳамидов ижро этган. Инсоф ва адолат билан айтганда, актёр ана шу кичик эпизодни томошабинларнинг меҳр-муҳаббатига сазовор бўлувчи юксакликка кўтара олган. Унинг бу эпизодидан кичик ролларнинг катта усталари бўлган Миршоҳид Мироқилов, Раҳим Пирмуҳамедовларнинг маҳорати эсга тушади. Муқимий номли театрда шундай санъаткорнинг кашф этилганлиги таҳсинга лойиқдир. Агар Қ. Ҳамидов «арзон» кулги ва традицион пафосли талқин йўлига берилиб кетмасдан тафаккур ва психологик ҳаракат, мантиқий изчиллик ва персонаж характеридаги индивидуалликни кашф этиш йўлидан борса, театрнинг моҳир санъаткорларидан бири бўлиб қолиши шак-шубҳасиздир.

Спектаклдаги котиба қизлар ролини кўркамлик даражасига кўтара олган Муҳаббат Каримова билан Маҳбуба Хусаинова, шунингдек, турли эпизодлар мажмуасини яратган Шуҳрат Рўзиохунов, Насриддин Рустамов, Собиржон Раҳимжонов, Рустам Маъдиев, Асад Исматовлар эришган ижодий ютуқлар хусусида ҳам фикр юритиш жоиз. Аммо бу ёшлар билан ёнма-ён ижод қилган, уларнинг изланишига илҳом берган, шу билан бирга ёрқин ва жозибали бадиий образлар ярата олган Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Марғуба Ихтиёрова билан Сурат Полвонларнинг ҳиссаси алоҳида таҳсинга лойиқдир.

Спектакль енгил декорация (рассом А. Жиёбоев) ва эстрада музикаси асосига қурилган. Оркестр ҳам (дирижёр Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Э. Тошматов) ана шу руҳни илғаб олган ва уни спектаклнинг таркибий қисмига айлантирган.

Асарда прологнинг чўзилиб кетганлиги, айрим актёрларнинг нутқ жараёнида ҳам, қўшиқ пайтида ҳам сўзларни тушунарсиз талаффуз этаётганлиги, спектаклнинг тахлит талқиний образи топилмаганлиги, юқоридан тушириладиган маскаларнинг мутлақо асоссизлиги, айрим саҳналар ва роллар ҳали меъёрига етмаганлиги, светмонтировка таҳрирга муҳтожлиги, профессионал актёрлар билан бир қаторда ансамблга қўшилмайдиган ҳаваскор юрганлиги, саҳнага кириш-чиқишдаги ўринсиз югуришлар ва нсоҳталаб ўринлар, асарнинг ривожланиш динамикасига халақит берувчи қўшиқлар мавжудлиги каби бир қанча нуқсон ва камчиликларни ҳам инкор этиб бўлмайди. Бироқ театр санъатининг табиати шундайки, ана шу камчилик ва нуқсонларнинг асосий қисмини спектакль қўйилган сайин бартараф этиб бориш имконияти бор. Ишончимиз комилки, санъаткорлар бу имкониятдан ҳам унумли фойдаланадилар.

С. ИНОМХЎЖАЕВ,
санъатшунослик кандидати.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ БЎЙЛАБ

● МОСКВА. Совет почтаси Павел Третьяков хотирасига бағишлаб янги маркалар чиқарди. У туғилган куннинг 150 йиллиги шарафига чиқарилган бадиий маркали конвертда рус тасвирий санъатининг энг катта тўплами — Третьяков галереяси асосчисининг портрети ифодаланган. Третьяков галереясининг яқинда бўлиб ўтган юбилейи кунларида галерея биноси олдида Москванинг фахрий гражданига ўрнатилган ҳайкал тасвирланган марка чиқарилган эди.

● КИШИНЕВ. Ака-ука Всеволод ва Святослав Москаленко физика соҳасида икки илмий мактаб яратган машҳур олимлардир. Молдавия ССР Фанлар академиясининг академиги, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Всеволод Анатольевич металларда ўта ўтказувчанликнинг юзага келиши янги механизмини таклиф этди. Физика математика фанлари доктори, профессор Святослав Анатольевич ёруғликнинг интенсивлиги билан боғлиқ моддалар хоссаларини ўрганувчи фанга катта янгилик киритди. Суратда: (чапдан ўнгга) лазер спектроскопияси эксперимента группаси раҳбари, физика-математика фанлари кандидати В. Н. Чумаш, В. А. ва С. А. Москаленко ҳамда инженер И. Л. Кожокарлар тадқиқот ўтказиш пайтида.

М. Потирнике фотоси.

● УФА. Кўпгина Иттифоқдош республикаларнинг вакиллари бўлган юзга яқин ёш мутахассис Уренгой — Помари — Ужгород газопроводи трассасида иш бошлади. Улар «Нефтепроводмонтаж» трестига қарашли пайвандчилар мактабида тайёргарликдан ўтдилар. Касб эгаллаган ва иш тажрибаси бўлган йигитлар Бошқирдистонга комсомол йўлланмаси билан келдилар. Бироқ трассада ишлаш учун алоҳида юксак малакага эга бўлган мастерлар зарур. Шунинг учун ҳам кўнгилли бўлиб бу ерга келган ёшларга мамлакат шарқидаги Тюмень области чегарасидан Волгагача етиб келадиган нефть ва газ магистралларини қураётган энг яхши мутахассислар мураббийлик қилмоқдалар.

● ТОЖИКИСТОН ССР. Нурек ГЭСи 59 миллиард киловатт-соатдан зиёд электр энергияси ишлаб чиқарди. «НурекГЭСстрой» коллективи ўтган йил планини муддатдан илгари — қурилиш ишлари ҳажмини икки ҳисса ошириб адо этди. Л. И. Брежнев номидаги Нурек ГЭСи қурувчилари жуда бой тажриба тўплашган. Уларнинг бу қимматли тажрибаси ҳозирда Вахшда қурилаётган бошқа икки Бойпазин ва Рогун ГЭСлари қурилишида муваффақиятли қўлланилмоқда.

Р. Поздняков фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

БУ ҚИЗИҚ

ОКЕАН: МУАММОЛАР ВА ЕЧИМЛАР

ЖАҲОН океани бизнинг биосферамиз қиёфасини белгилайди: унинг сув массаси планетамиз иқлимини шакллантиради, атмосфера ёғинларининг манбалари бўлиб хизмат қилади. Океан атмосферага кислороднинг ярмини етказиб беради, айни вақтда ўзи атмосферада карбонат ангидрид миқдорини ажойиб тартибга солувчисидир. У карбонат ангидриднинг ортиқчасини сўриб олишга қодирдир.

Океаннинг цивилизациямизни ривожлантиришдаги роли бебаҳодир. Бизнинг даврда ҳар йили жаҳон океанидан 70 миллион тонна балиқ ва денгиз маҳсулотлари тутилмоқда. Бу жаҳон миқёсида ишлаб чиқарилаётган озиқ-овқат маҳсулотининг бор йўғи бир процентга яқинини ташкил этгани ҳолда, иккинчи томондан бу инсоният истеъмол қилаётган оқсилнинг 15 проценти демакдир.

Планетамизда қазиб олинаётган нефтнинг деярли учдан бир қисми денгиз тубида бурғиланган скважиналардан олинмоқда. XXI аср бошларига келиб «денгиз» нефти қазиб олинадиган барча нефтнинг ярмини ташкил этиши кутилмоқда. Аслида ҳали энергиянинг инсон қўли тегмаган улкан запаслари бор. Бу сувнинг қалқиб кўтарилиши, океан оқимлари ва тўлқинлари энергияси, иссиқ термаль сув манбалари энергияси ва ниҳоят инсон термоядро жараёнларини бошқаришни ўрганганда зарур бўладиган дейтерий запасларидир. Ҳозирнинг ўзидаёқ океаннинг хом ашё хазинасидан темир-марганец конкрецийлари ярим саноат усулида қазиб олинмоқда. Чўкинмалардан шарга ўхшаб ҳосил бўлган бу хом ашё сочмалари билан айниқса Тинч океан туби бойдир. Буни совет олимлари кашф этишди. Ундан ҳозирги вақтдаёқ кобальт, мис ажратиб олиш иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқдир. Келгуси аср бошларида эса инсонлар молибден, рух, қўрғошин, ҳатто марганец ҳам олишни ўрганадилар. Конкрецийлар запаси ҳақиқатан ҳам битмас-туганмасдир — у 2—3 триллион тонна атрофидадир. Шуни айтиш кифояки, денгиз драгалари сув паст жойларда олтин, олмос, таркибида титан ва цирконий бўлган минералларни қазиб олишда рентабель ишламоқда.

Денгиз сувини қайта ишлаш ҳозирнинг ўзидаёқ жаҳон бўйича истеъмол қилинаётган ош тузининг сал кам учдан бир қисмини бермоқда. Шунингдек, бром, калий ўғитлари, уран (уни ион алмаштиргич смолалар ёрдами билан ажратиб олиш айрим ҳисоб-китобларга кўра, иқтисодий жиҳатдан қуруқликда жойлашган урани кам бўлган конлардан фойдаланиш билан баравардир) ва бошқа қатор моддалар олиш мумкин. Бизнинг мамлакатимизда денгиздан чучук сув олинмоқда. Шевченко шаҳри аҳолиси ва корхоналари Каспийнинг чучуктирилган сувини истеъмол қилмоқда. Дунёда сувни чучутиб берадиган икки мингдан ортиқ қурилма ишлаб турибди. Улар бир кеча-кундуз давомида икки миллион куб метрдан кам бўлмаган ҳажмда сув бермоқда. Айрим ҳисобларга кўра, аср бошларига келиб бир кеча-кундузда 500 миллион куб метр денгиз суви чучуклаштириладиган бўлади.

Океаннинг транспорт соҳасидаги аҳамияти ҳақида гапирмаса ҳам бўлади: денгиз трассалари бўйлаб қатнаётган 60 минг транспорт кемаси ҳар йили уч миллиард тонна юк ташимоқда.

Жаҳон океани — бу Ер юзидаги миллионлаб очлар учун протеин, беморлар учун янги дори-дармонлар, саҳролар учун сув, саноат учун энергия ва минераллар, дам олиш учун қулай шароитлар демакдир. Океан инсониятга ана шу эҳсонларни керагидан ортиқча бериши мумкин. Бунинг учун биз уни ўрганиш бўйича куч-ғайратимизни кучайтиришимиз керак.

Иккинчи томондан, океан Ернинг иқлимий механизмида муҳим, айрим ҳолларда ҳал қилувчи бўғиндир.

Узоқ муддатли прогнозлар учун атмосфера ва океаннинг ўзаро муносабатларини белгиловчи жараёнларни билиш лозим. Агар океан — «қуруқлик» иқлимнинг ҳарорати маълум бўлсагина шундай тафсилотга эга бўлиш мумкин. Шундай бўлганда «атмосфера — океан — қуруқлик» иқлим системасининг ягона рақамли модели мавжудлигида об-ҳавони ва иқлимнинг ўзгаришини аниқ прогноз қилиш мумкин. Дастлабки шундай математик моделлари бизнинг институтимизда яратилди.

Комплекс ўлчов асбоблари, қурилмалар, қудратли электрон-ҳисоблаш машиналари билан жиҳозланган илмий-тадқиқот кемалари яқин ўн йиллар давомида океанни ўзгартиришнинг асосий воситаси бўлиб қолади. Совет фан кемалари флоти — жаҳонда энг йирик ва замонавийдир. Океаншуносларнинг автоматлашган турли ёрдамчи қурилмалари қимматлиги ва етарли даражада мустаҳкам бўлмаганлиги учун жуда кенг миқёсда фойдаланилмайди. Космик йўлдошларга ўхшаш океан йўлдошлари ҳали яратилганича йўқ. Дастлабки одимларини ишонч билан қўяётган йўлдош океаншунослигининг истиқболи каттадир. Менимча, олимлар яқин ўн йилларда асосан шундай йўлдошлар билан нафақат океан устида, ҳатто унинг қаърида содир бўладиган жараёнларни ҳам атрофлича, оператив ва муттасил қайд қиладиган бўладилар. Океанни йўлдошлар ёрдамида кузатишни ташкил этиш океаншуносликнинг яқин ўн-йигирма йил ичидаги энг асосий вазифаларидан биридир. Институтимиз олимлари ҳозирги вақтда йўлдош океаншунослигининг асосларини яратиш билан шуғулланмоқдалар.

Андрей МОНИН,
ССРР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, СССР Фанлар академиясининг П. П. Ширшов номидаги институти директори.

ОҚ ЙЎЛ, МАЪМУРЖОН!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БЎЛИМИДА

МАЪМУРЖОН Бозоралиев — Ўрта Чирчиқ районидаги В. Терешкова номли колхознинг пахтачилик бригадасида ишлайди. Шу билан бирга у кўпдан бери шеър машқ қилиб, район газетаси саҳифалари орқали шеърият ихлосмандларига анча танилиб ҳам қолди.

Тўғри, унинг шеърлари ҳали айрим нуқсонлардан холи эмас, аммо мазмун ва актуаллиги билан диққатга сазовордир. Фикрларини ихчам ва ҳаяжонли, шу билан бирга чинакам шеърий ифодаларда беришга интилади. Атрофдаги воқеа-ҳодисалар, ҳар дақиқада туғилиб турган янгиликлар ёш шоир қалбини ҳаяжонга солади, илҳом бахш этади ва ниҳоят қўлига қалам тутқазади. Шунинг учун Маъмуржоннинг тасвир ва тафсифларидан мамнун, поэтик жозибалар оғушига ғарқ бўласан, киши.

Ўйлаймизки, М. Бозоралиев шеър устида ҳали янада қунт ва матонат билан машқ қилади, ўз ижодини муттасил ўстириб боради. Яқин йилларда шеъриятимиз уммонига бир ирмоқ келиб қўшилади, деган умиддамиз. Бу борада Маъмуржонга оқ йўл тилаймиз!

Жонрид АБДУЛЛАХОНОВ,
Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи область бўлими масъул секретарининг ўринбосари.

ИНСОН УМРИ

Мангулик олдида инсоннинг умри
Бир оний лаҳзадек кечар, эҳтимол.
Ёмғир томчиларин само қаъридан
Ерга тушганчалик фурсатдек мисол.
Одамлар томчилар бўлишиб гўё

Шошиб кетмоқдалар манзиллар томон,
Кимга дучор бўлар қақраган саҳро,
Кимнингдир манзили — яшнаган чаман...
Томчи бўлмоқдан ҳеч қилмасман ҳазар,
Гар бир гиёҳ учун қувват бўлолсам.
Дунёда яшамоқ бекордир, агар
Қумликлар қаърида изсиз йўқолсам!

Навқирон чинорсиз, мен эса ниҳол,
Ҳавас билан сизга турибман боқиб.
Кўзимга кўзингиз тушгани маҳал
Нечундир елкамга қуясиз қоқиб.

Ўзни фидойи деб биласиз чунон,
Шамолдан қалқону офтобдан соя.
Гўё сиз жонимни сақлаган омон,
Ўйлайсиз: «сенга мен-паноҳман», дея.

МЕНГА НУР КЕРАК

Йўқ, бу — манманликмас, бу — бир дийнат, —
Мени шамол тугул довул йиқолмас.
Мен чун ҳаёт — Қуёш, билмассиз, наҳот,
Менга нур керакдир, соянгиз эмас!

УМИД

Қанчалар йилларни қаритиб ўтдим,
Шу мағрур юракнинг измида яшаб.
Кўп ғамларни доғда қолдириб кетдим
Умиддан қалбимга малҳамлар ясаб.

Ташвиш эса ҳамон парвона мисол
Теграмда чарх уриб айланар тиммай.
Келажакда дея мен кутган иқбол
Яшарман, унга ҳеч кўнгилни бўлмай.
Хўрсинмасдан кузги хазонни кўриб,
Қишки бўронлардан чўчимам асло.
Ҳали қанча ёзлар мевасин тотиб,
Қанча баҳорларга бўлгум маҳлиё!

Маъмуржон БОЗОРАЛИЕВ.

БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛИК КОЛЛЕКТИВЛАРИ ҲАЁТИДАН

«ЛОЛА» СИНОВДАН ЎТДИ

Колхоз клуби томошабинлар билан тўлган. Бугун «Лола» ансамбли қатнашчилари учун ўзига хос имтиҳон куни ҳисобланади. Улар шу кунгача колхоз бригадаларининг дала шийпонларида, қишлоқларда маданий хизмат кўрсатишганди. Аммо бугунгиси ҳар жиҳатдан масъулиятли. Концертда ижро этилиб, маъқул топилган номерлар бадиий ҳаваскорлик коллективларининг район кўригига тавсия қилинади.

Саҳнада Раъно Бегматова «Кўнгил таронаси» рақсини ижро этмоқда. Раққоса қизнинг куй оҳангига мос майин, иболи ҳаракатлари, жозибаси дилларга ажиб бир тўлқин солади. Ансамблнинг бадиий раҳбари Раҳматжон Холматов ижро этган қўшиқ ҳам нозик туйғуларни жўш урдирди. Мунаввар Омонова ҳамқишлоқларини она ҳақида янги қўшиғи билан хушнуд этди. Ёш санъаткорлар маҳоратига таҳсинлар ўқишди. Барчага бирдек ёққан «Лола» Бекобод районидаги «Коммунизм» колхози маданият уйи қошида ташкил топган эди. Турли касб эгалари бўлган йигит-қизлар ансамблнинг фаол қатнашчиларидир. Улар кундузи барча қатори ўқиш ва ўз ишлари билан машғул бўлишса, бўш пайтларида колхоз клубида машқ қилишиб, янги куй ва қўшиқлар ўрганишади.

— Ансамблимиз ташкил этилганига ҳали кўп бўлгани йўқ, — дейди маданият уйи директори Деҳқонбой Тошматов. — Лекин шу қисқа муддат ҳам бизнинг кўп имкониятларга эгалигимизни кўрсатди. Тез орада яхшигина концерт программаси туздик. Ҳар шанба ва дам олиш кунлари дала ва фермаларга йўл оламиз, шийпонларда колхозчиларга хизмат кўрсатамиз. 1982 йилги пахта йиғим-терим мавсумида колхозимиз ва районимиздаги бошқа хўжаликлар пахтакорлари ҳузурида ҳам хизматда бўлдик.

Дарҳақиқат, ансамбль қатнашчиларининг кўпчилиги ёшлар. Бу коллективга бадиий раҳбарлик қилиб келаётган Раҳматжон Холматов колхоздагина эмас, балки район аҳолиси орасида ҳам ширали овози билан танилган. Унинг ижросидаги ўзбек халқ классик қўшиқлари кўнгилларга ҳузур бағишлайди. Мирсолим Анорқуловнинг лирик қўшиқлари ҳам қалблардан чуқур ўрин олган.

Ҳа, «Лола» ўз овози билан қуйламоқда. Унинг серживо куй ва қўшиқлари, серишва рақслари меҳнат аҳлининг мазмунли ҳордиқ чиқариб, янада серунум ишлашига ёрдам беряпти.

Э. ИСМОИЛОВ.

РАССОМ ИЖОДХОНАСИДА

ОЛИМЛАР ПОРТРЕТЛАРИ

Истеъдодли мўйқалам устаси Ренан Вико моҳир портретчи рассом сифатида ҳам баракали ижод қилиб келмоқда. У яратган бу хил асарлар орасида етук илм-фан аҳлларига бағишланганлари ҳам анчагина.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Малик Набиев портрети ўз композицион тузилиши, образнинг жонлилиги билан ажралиб туради. Таниқли биолог олима И. А. Райкова портрети устида ҳам рассом катта илҳом билан ишлади. Унинг образини яратиш жараёнида ўзига хос оригинал деталлардан фойдаланилди.

Рассом томошабинларга яқинда тақдим этган «Академик Эркин Юсупов портрети» асари санъаткор ижодида алоҳида ўрин тутади. Р. Вико атоқли ўзбек олимлари портретларини яратиш устидаги ижодий ишини давом эттирмоқда.

А. АЛИЕВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ХОЛОДИЛЬНИК МОЖАРОСИ

«ТЕХСЛОЖБИТПРИБОР» ОБЛАСТЬ БИРЛАШМАСИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

«Бирюса» холодильнигини уйимизга келтириб ҳали ичига бирон нарса қўймасимиздан, пақ-пуқ этиб ўчиб қолди. Ҳарчанд уринмайлик, бошқа индамади.

Шундан сўнг бу ҳақда «Техсложбитприбор» область бирлашмасининг Оққўрғон район бўлимига мурожаат этдик. Механик У. Тўхтасинов холодильник агрегатини алмаштириб берди. Ремонт гарантияли бўлишига қарамай 104 сўм тўладик.

Янги агрегат уч ойда яна бузилди.

Хуллас, янги қўйилган агрегатни ҳам заводдан брак келганга чиқаришди. «Техсложбитприбор» бирлашмасининг мутасаддилари агрегатни устахонага келтиришни илтимос қилишди. Уни холодильникдан ажратиб олиб келтириб бердим. Яна янгисини беришди. Кўп ўтмай янги агрегатнинг ҳам «қилиғи» чиқди. Заводдан рельсесиз келтирилган эмиш. Яна беш ой кутдим. Ёз ўтиб, қиш кирди. Янги йил кириб, эски йил кетди-ю, лекин ҳали рельсе йўқ.

Бундай сарсон-саргардон бўлишимни билганимда бу бирлашма устахонасига мурожаат қилмасдан холодильникнинг янгисини олганимда арзонроқ тушган бўларди.

Ш. НИЁЗОВ,
колхозчи.

● ШАҲАР ички ишлар бошқармаси йўл-патруль хизмати ходими младший сержант Татьяна Зоткина кўп йиллардан бери аъло даражада хизмат қилиб келмоқда. У йўл-транспорт кўнгилсиз ходисаларнинг олдини олиш борасида профилактик ишларда актив натнашади. Суратда: младший сержант Т. Зоткина ва катта инспектор А. Мираҳмедов.

А. РИСҚИЕВ фотоси.

ЎЛКАМИЗНИ СЕВАМИЗ

Октябрь районидаги 23-кечки ўрта ишчи-ёшлар мактабида ўлкашунослик халқ университети ишлай бошлади. «Ўз ўлкамизни севамиз ва ўрганамиз» деган мавзуда бўлиб ўтадиган машғулотлар 2 минг йиллик юбилейи нишонланиш арафасида турган Тошкент шаҳри тарихини ўрганишга бағишланади.

Университетнинг дастлабки машғулотида ўлкашунослар Тошкент политехника институтининг доценти М. Аминжонова, Ойбек номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейининг катта илмий ходими М. Султонов, Ўзбекистон тарихий ва маданий ёдгорликларини сақлаш жамияти Тошкент шаҳар Совети раисининг муовини А. Муҳаммадкаримовларнинг докладларини тинглашди. Тошкентнинг ўтмиши, бугунги ва келажаги ҳақида ҳикоя қилувчи кўргазма материаллари билан танишдилар.

У. ЗИЁЕВА,
методист.

СУД ЗАЛИДАН

ЯРМИ КАССАГА, ҚОЛГАНИ КИССАГА

Қўлидаги тугун-терсаклар залворидан чайқалиб, катта йўлга чиққач Т. Жумабеков енгил тин олди. Орқасига — Янгибозор автостанцияси кассалари ёнида уймалашаётган кишиларга ўгириларкан шерикларига:

— Икки-уч сўмнинг баҳридан ўтсак ҳам, таксида кетайлик. Йўл азоби қурсин, — деб қўйди.

Зум ўтмай яшил чироғини липиллатиб ёнларида такси машинаси тўхтади.

— «Политотдел» колхозининг шундоққина марказига олиб бориб қўёлмайсизми? — дейишди ҳайдовчига.

— Бу ёғини келишсак бўлгани, айтган жойингизга учирамиз, — деди йигит кулимсираб.

Ҳақиқатан шофёр йигит ўз фойдасига «учадиган» хилидан чиқиб қолди. Ҳаш-паш дегунча уларни манзилга етказиб қўйди. Счётчик эндигина 3 сўм 20 тийинни кўрсатганида, хизмат ҳақига 6 сўм олиб, орқага бурилди. Бироқ шу пайтда уни Коммунистик район ички ишлар бўлими ходимлари тўхтатиб қолишди. Текшириб кўришса пулнинг ярми шофёрнинг чўнтагига тушибди.

Тап тортмасдан мижозларнинг кўзини бўяб, бир пасда 2 сўм 30 тийин уриб қолган ким экан дерсиз? Марҳамат, танишинг. Паркент автобус таксомотор парки шофёри Илҳом Деҳқонов. Кўпроқ давлат машинасига ўрнатилган счётчикка эмас, ўзининг «ҳисоб-китобига» қараб иш юритганлиги бу гал унга панд берди.

Мисолимиздан кўриниб турибдики, йўловчиларга намунали хизмат кўрсатиш ўрнига фақатгина чўнтак қаппайтиришни мўлжаллаб иш тутадиган шофёрлар ҳали йўқ эмас. Улар давлат машинасидан ўз шахсий манфаатлари йўлида фойдаланиб, арзимаган манзилгача «фалон сўм берасиз» деб, кўзларини лўқ қилиб тураверишади.

— Истасангиз шу, истамасангиз машина кўп, — деган жавобни эшитгач, шошилинчда йўловчининг қандай ҳолатга тушишини, иложликдан ҳар қандай шартга рози бўлишини улар яхши билишади. Шунинг учун «кўпни кўриб кўзи пишган» бундай шофёрлар кишиларнинг заиф томонларидан устамонлик билан фойдаланишади.

Салоҳиддин Тўлаев аввал давлат планини эмас, чўнтагини тўлдиришда ҳамкасбидан ҳам ошиб тушди. Худди юқорида тилга олинган манзилгача кўз очиб юмгунча етказиб қўйиб Э. Лян ва Н. Лидан 6 сўм, А. Тоиров ва Ш. Алановлардан эса 5 сўм санаб олди. Унинг айтишича бу пуллар ортига бўш қайтса «бензин пули» бўлар эмиш...

Бундай ҳайдовчиларнинг норасмий «такси бозори» касодга учради. Паркент автобус таксомотор парки шофёрлари И. Деҳқонов ва С. Тўлаевлар жиноий жавобгарликка тортилиб, қилмишларига яраша жазоларини олишди. Бироқ шу ўринда беихтиёр кишида айрим мулоҳазалар туғилади. Бизнингча йўловчиларга хизмат кўрсатиш ўрнига жамоат транспортини мўмай даромад орттириш манбаи деб билганларни ўз вақтида тарбибга чақириш, танбеҳ бериш мумкин эди. Улар ишлаётган коллективда сиёсий-тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилганида ҳайдовчиларнинг ножўя ҳатти-ҳаракатига барҳам бериларди. Қолаверса, ҳар биримиз қайтимни тўғри талаб қилиб, ҳақли эътироз билдиришимиз, зарур бўлса корхона маъмурияти, тегишли органларга мурожаат қилишимиз ҳам лозим. Халқ назорати амалда бўлиши керак.

М. ҲАМИДОВА,
Коммунистик район халқ судининг раиси.
А. БОБОБЕКОВ.

СПОРТ

ХОККЕЙЧИЛАРИМИЗНИНГ ХАЛҚАРО ТУРНИРИ

● СОВЕТ спортчилари Канада — Шимолий Америка бўйлаб қилган сафарига якун ясашди. СССР терма командаси профессионал хоккейчилар билан олтита ўйин ўтказиб, бунинг тўрттасида ғолиб келдилар, иккитасида енгилишди. Спортчиларимиз охирги ўйинни «Филадельфия Флайерс» клуби билан ўтказиб 5:1 ҳисобида устун келдилар.

ЧИМЁН: БУТУНИТТИФОҚ МУСОБАҚАЛАРИГА ТАЙЁР

● ПОЙТАХТ областигина эмас, балки қўшни область меҳнаткашларининг ҳам севимли дам оладиган масканига айланган Чимён ўтган шанба ва якшанба кунлари яна минглаб шаҳарликларни бағрига олди. Бу ерда дам олувчилар учун барча шароит яратиб берилиши билан бирга йирик мусобақага пухта тараддуд кўриляпти. Яқин кунларда СССР кубоги учун чанғи спорти бўйича V ва VI босқич мусобақалари ўтказилади. Февраль ойида эса социалистик мамлакатлар спортчиларининг «Дўстлик» турнири ўтади. Шу кунларда ана шу Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақани ўтказишга мутасадди бўлган спорт ташкилотлари ва корхоналар сўнгги тараддудни кўришмоқда.

ОЧИҚ БИРИНЧИЛИК

● РЕСПУБЛИКА шахмат-шашка клубида Ўзбекистон касаба союзларининг иккинчи очиқ биринчилиги давом этмоқда. Бунда республикамизнинг етакчи тўққиз шахматчиси билан бирга бошқа шаҳарлардан келган тўрт халқаро гроссмейстер, икки халқаро мастер ва уч спорт мастери ҳам иштирок этяпти.

Бугун тўртинчи тур ўйинлари ўтказилади. Уч турдан сўнг биттадан ўйинни кечиктириб 1,5 тадан очко тўплаган Г. Аъзамов, В. Логинов, С. Долматов, Э. Магеррамов, И. Дорфманлар олдинда боришмоқда.

КАНИКУЛЬ КУНЛАРИДА

● ЎҚУВЧИЛАРНИНГ қишки каникуль кунларида спортнинг бир қатор турлари бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари бўлиб ўтди. Тошкентнинг болалар-ўсмирлар спорт мактаби гандбол командаси барча учрашувларда ғолиб келиб, биринчи ўринни эгаллади ва финалда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди. Қўқонда волейбол мусобақалари бўлди. Тошкентнинг қизлар командаси учинчи, ўсмирлар командаси бешинчи ўринни олди.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — Телевизион эртак. 10.20 — Телевизион бадиий фильм. 11.55 — Телевизион фильм. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.25 — Духовой оркестр чалади. 16.45 — Илмий-оммабоп журнал. 17.30 — «Олтин хўрозча» операси. 18.00 — «Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар». 18.30 — Халқ куйлари. 18.45 — Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30 — «Расмларда қуёш акси бор». 19.45 — Телевизион очерк. 20.05 — Электр чолғу асбоблари ансамбли ижро этади. 20.40 — Телевизион ҳужжатли фльм премьераси. 21.30 — «Время». 22.05 — «Фестиваллар.... Конкурслар... Концертлар...» 23.20 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Концерт. 19.00 — Телевизион очерк. 19.30 — «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.50 — Футбол бўйича халқаро ўсмирлар турнири. СССР-I — Франция терма командалари. 2-тайм. 21.30 — «Время». 22.05 — Бадиий фильм.

ЎзТВ-I. 18.10 — «Сўз кетидан сўз келар». 18.30 — Юлдузча». 19.00 — «Совет Ўзбекистони» газета редакцияси ва Ўзбекистон телевидениесининг биргаликдаги рейди. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — «Инсон ва қонун». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Деҳқонларимиз жасоратини шарафлаймиз». 21.30 — Время». 22.05 — «Деҳқонларимиз жасоратини шарафлаймиз» кўрсатувининг давоми. 23.25 — Янгиликлар.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41. | Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар — 334048, 325354; партия гурмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325787; совет қурилиши — 325645; ахборот спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 01721. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1518.